

ZAKON O SOCIJALNOJ ZAŠTITI I OBEZBEĐIVANJU SOCIJALNE SIGURNOSTI GRAĐANA

("Sl. glasnik RS", br. 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/2001, 84/2004, 101/2005 - dr. zakon i 115/2005)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se socijalna zaštita i obezbeđivanje socijalne sigurnosti građana.

Član 2

Socijalnom zaštitom u smislu ovog zakona smatra se organizovana društvena delatnost koja ima za cilj pružanje pomoći građanima i njihovim porodicama kada dođu u stanje socijalne potrebe i preduzimanje mera radi sprečavanja nastajanja i otklanjanja posledica takvog stanja.

Stanjem socijalne potrebe se smatra takvo stanje u kojem je građaninu ili porodici neophodna društvena pomoć u cilju savladavanja socijalnih i životnih teškoća i stvaranju uslova za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, ukoliko se te potrebe ne mogu na drugi način zadovoljiti, a na osnovama humanizma i poštovanja ljudskog dostojanstva.

Član 3

Socijalna sigurnost obezbeđuje se građanima koji su nesposobni za rad, a nemaju sredstava za izdržavanje, kao i građanima i porodici koji svojim radom i po osnovu rada, putem srodničke obaveze izdržavanja, po osnovu imovine i imovinskih prava ili na drugi način ne mogu da obezbede dovoljna sredstva za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Član 4

Delatnošću socijalne zaštite smatraju se organizovane mere i aktivnosti na stvaranju uslova za ostvarivanje zaštitne funkcije porodice, uslova za samostalan život i rad lica koja se nalaze u stanju socijalne potrebe, ili za njihovo aktiviranje u skladu sa sposobnostima, obezbeđivanje sredstava za život materijalno

neobezbeđenim za rad nesposobnim građanima i drugim građanima koji su u stanju socijalne potrebe, kao i obezbeđivanje drugih oblika socijalne zaštite.

Član 5

Radi obezbeđivanja prava utvrđenih ovim zakonom, osnivaju se ustanove socijalne zaštite.

Poslove radnog i profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja invalidnih lica pod posebnim uslovima, kojima se, u smislu ovog zakona, obezbeđuje pravo na pomoć za osposobljavanje za rad, obavljaju preduzeća za radno i profesionalno osposobljavanje i zapošljavanje invalidnih lica i druga preduzeća i ustanove u skladu sa zakonom.

Poslove iz delatnosti socijalne zaštite mogu obavljati i građani, kao i druge ustanove i preduzeća u skladu sa zakonom.

Član 6

Programima invalidskih, socijalno humanitarnih, stručnih i drugih organizacija i udruženja građana, doprinosi se unapređenju socijalno-ekonomskog i društvenog položaja, rehabilitaciji i socijalizaciji invalida i drugih lica u stanju socijalne potrebe, kao i unapređenju profesionalnog i dobrovoljnog humanitarnog rada.

Član 7

Nad stručnim radom u obavljanju delatnosti i pojedinih poslova iz delatnosti socijalne zaštite vrši se nadzor.

Nad zakonitošću rada ustanova socijalne zaštite i drugih pravnih i fizičkih lica koja obavljaju delatnost socijalne zaštite, vrši se nadzor.

Član 8

Prava iz ovog zakona vezana su za ličnost i ne mogu se prenositi.

Novčana primanja iz ovog zakona ne mogu biti predmet obezbeđenja ili prinudnog izvršenja.

Troškove postupka za ostvarivanje prava iz ovog zakona ne snose građani, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

O pravima iz ovog zakona vodi se jedinstvena evidencija.

II PRAVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI I SOCIJALNOJ SIGURNOSTI

Član 9

Prava u socijalnoj zaštiti i socijalnoj sigurnosti u smislu ovog zakona su:

- 1) Materijalno obezbeđenje,
- 2) Dodatak za pomoć i negu drugog lica,
- 3) Pomoć za osposobljavanje za rad,
- 4) Pomoć u kući, dnevni boravak, privremeni smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu, smeštaj u ustanovu ili smeštaj u drugu porodicu,
- 5) Usluge socijalnog rada,
- 6) Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu:
- 7) Jednokratne pomoći.

Prava na materijalno obezbeđenje, dodatak za pomoć i negu drugog lica, pomoć za osposobljavanje za rad, smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu i usluge socijalnog rada u vršenju javnih ovlašćenja, poverenih ovim zakonom, su prava od opšteg interesa i o njihovom obezbeđivanju stara se Republika.

O obezbeđivanju prava na pomoć u kući, dnevni boravak, privremeni smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu, opremu korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, jednokratna pomoć i drugih usluga socijalnog rada stara se opština, odnosno grad u skladu sa ovim zakonom.

Opština odnosno grad može svojom odlukom, u skladu sa materijalnim mogućnostima, utvrđivati druga prava u oblasti socijalne zaštite, veći obim prava od obima prava utvrđenih ovim zakonom i povoljnije uslove za njihovo ostvarivanje, kao i druge oblike socijalne zaštite, ako je prethodno, u svom budžetu, za to obezbedila sredstva.

U budžetu Republike obezbeđuju se sredstva za dodelu jednokratne pomoći u slučajevima izuzetnog ugrožavanja životnog standarda velikog broja građana.

O dodeli jednokratne pomoći iz stava 5. ovog člana odlučuje Vlada Republike Srbije.

1. Pravo na materijalno obezbeđenje

Član 10

Materijalno obezbeđenje pripada pojedincu, koji živi sam (u daljem tekstu: pojedinac), odnosno porodici, koja ostvaruje prihode ispod minimalnog nivoa socijalne sigurnosti utvrđenog ovim zakonom.

Pojedincu koji je sposoban za rad, odnosno porodici koja ima članove sposobne za rad, osim u kojoj je većina članova nesposobna za rad ili je član porodice na odsluženju vojnog roka, materijalno obezbeđenje pripada u trajanju do devet meseci godišnje.

Član 11

Minimalni nivo socijalne sigurnosti za mesec septembar 2004. godine utvrđuje se u procentualnom iznosu od osnovice koju čini prosečna zarada ostvarena po zaposlenom u Republici u drugom kvartalu 2004. godine i iznosi, za:

- 1) pojedinca 16%;
- 2) porodicu sa dva člana 22%;
- 3) porodicu sa tri člana 28%;
- 4) porodicu sa četiri člana 30%;
- 5) porodicu sa pet i više članova 32%.

Minimalni nivo socijalne sigurnosti iz stava 2. ovog člana usklađuje se svakog meseca sa indeksom troškova života.

Nominalne mesečne iznose minimalnog nivoa socijalne sigurnosti, zaokruženo u dinarima, u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana, utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

Član 12

Pravo na materijalno obezbeđenje ima pojedinac, odnosno porodica, koja nema prihode, ili ima manji prihod od minimalnog nivoa socijalne sigurnosti utvrđenog ovim zakonom, pod uslovom, da:

- 1) osim stambenog prostora koji odgovara potrebama pojedinca, odnosno porodice i okućnice u površini do 0,5 hektara nema drugih nepokretnosti, osim ako je data saglasnost za uknjižbu prava hipoteke do namirenja valorizovanih troškova datih po osnovu prava na materijalno obezbeđenje;
- 2) se pojedinac, odnosno član porodice, a koji je sposoban za rad, ukoliko ne obavlja nikakvu delatnost, nalazi na redovnom školovanju, vodi na evidenciji nezaposlenih lica i nije odbio ponuđeno zaposlenje, radno angažovanje na privremenim, povremenim i sezonskim poslovima, stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju ili osnovno obrazovanje;
- 3) pojedincu, odnosno članu porodice nije prestao radni odnos izjavom njegove volje, njegovom saglasnošću ili njegovom krivicom, zbog disciplinske ili krivične

odgovornosti, osim ako je od prestanka radnog odnosa proteklo dve godine ili ako je po prestanku radnog odnosa nastupila nesposobnost za rad;

4) da pojedinac, odnosno član porodice nije prodao, poklonio ili se odrekao prava na nasleđivanje nepokretne imovine ili da je protekao period u kojem bi, od tržišne vrednosti nepokretne imovine koju je prodao, poklonio ili se odrekao prava na nasleđivanje, mogao obezbeđivati materijalno obezbeđenje u smislu ovog zakona;

5) pojedinac, odnosno član porodice, ne poseduje pokretnu imovinu čijim korišćenjem, ili otuđenjem, bez ugrožavanja osnovnih životnih potreba, može obezbediti sredstva, u visini šestostrukog iznosa materijalnog obezbeđenja, koje bi mu bilo utvrđeno, po ovom zakonu, u momentu podnošenja zahteva.

Pojedinac koji je zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju nema pravo na materijalno obezbeđenje.

U porodici koja ne ispunjava uslove za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenja, iz razloga što neki od članova ne ispunjava uslove iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana, pravo na materijalno obezbeđenje se priznaje samo za člana porodice koji je nesposoban za rad, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Valorizovanim troškovima u smislu stava 1. tačka 1) ovog člana smatra se, u smislu ovog zakona, iznos koji se utvrđuje množenjem poslednjeg pripadajućeg iznosa materijalnog obezbeđenja u momentu naplate potraživanja sa brojem meseci za koje je vršena isplata, bez obzira kada je uspostavljena hipoteka.

Period iz stava 1. tačka 4) ovog člana izračunava se tako što se tržišna vrednost nepokretne imovine iz stava 1. tačka 4) ovog člana u momentu podnošenja zahteva, podeli sa iznosom materijalnog obezbeđenja koje bi podnosiocu zahteva pripadalo po ovom zakonu u momentu podnošenja zahteva. Broj dobijen na ovaj način predstavlja broj meseci za koje, računajući od prvog narednog meseca od meseca u kojem je izvršena prodaja, poklon, odnosno odricanje od prava nasleđivanja, podnosilac zahteva ne može ostvariti pravo na materijalno obezbeđenje u smislu ovog zakona.

Odgovarajući stambeni prostor, u smislu stava 1. tačka 1) ovog člana, jeste jedna soba po članu porodice, odnosno dve sobe za lice koje ostvaruje pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Naplata valorizovanih troškova neće se vršiti ako na poljoprivrednom imanju korisnika žive bračni drug ili srodnik u pravoj liniji srodstva, kojima je ta imovina jedini izvor prihoda, a ostvareni prihod je ispod nivoa socijalne sigurnosti utvrđenog u smislu člana 11. ovog zakona i koji nemaju i ne koriste drugi stambeni prostor, osim stambenog prostora koji odgovara njihovim potrebama.

Sredstva dobijena namirenjem valorizovanih iznosa ostvarenog materijalnog obezbeđenja prihod su budžeta Republike.

Član 12a

Pravo na materijalno obezbeđenje može ostvariti i pojedinac, odnosno porodica, koji ne ispunjavaju uslove iz člana 12. stav 1. tačka 1) ovog zakona, ako je pojedinac, odnosno član porodice, nesposoban za rad i ako kao vlasnik imovine ovlasti centar za socijalni rad da imovinu, odnosno deo njegove imovine, proda ili izdaje u zakup i da se iz tih sredstava, isplaćuje materijalno obezbeđenje ili ako vlasnik imovine prenese bez naknade u svojinu Republike druge nepokretnosti u smislu člana 12. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Odnosi iz stava 1. ovog člana regulišu se ugovorom koji zaključuje centar za socijalni rad sa licem iz stava 1. ovog člana.

Sredstva dobijena prodajom, odnosno izdavanjem u zakup imovine iz stava 1. ovog člana vode se na posebnom računu centra za socijalni rad sa kog se podmiruju troškovi materijalnog obezbeđenja korisnika čija je imovina prodana, odnosno data u zakup, u skladu sa ugovorom.

Prodaja, odnosno davanje pod zakup imovine iz stava 1. ovog člana vrši se po tržišnoj ceni na osnovu javnog oglasa.

Član 13

Porodicom, u smislu ostvarivanja prava na materijalno obezbeđenje po ovom zakonu, smatraju se bračni i vanbračni drugovi, deca (bračna, vanbračna, usvojena i uzeta na izdržavanje) i srodnici, u pravoj liniji, a u pobočnoj do drugog stepena srodnosti, pod uslovom da žive u zajedničkom domaćinstvu.

Izuzetno od stava 1. ovog člana lice bez prihoda koje ne živi sa roditeljima, smatraće se članom porodice roditelja do zasnivanja bračne, odnosno porodične zajednice, a najduže do 27. godine života.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, članom porodice smatra se, bez obzira gde faktički živi, bračni drug kao i roditelj deteta nesposobnog za rad i deteta na redovnom školovanju.

Član 14

Nesposobni za rad u smislu ovog zakona su:

- 1) žena starija od 60 godina i muškarac stariji od 65 godina;
- 2) dete do navršene petnaeste godine života, a ako je na redovnom školovanju u srednjoj školi do kraja roka propisanog za to školovanje;
- 3) lice potpuno nesposobno za rad, prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Član 15

Ako pojedinac, odnosno član porodice koji je nesposoban za rad ima srodnika sa kojim ne živi u porodici a koji je, prema Porodičnom zakonu dužan da učestvuje u njegovom izdržavanju, kod utvrđivanja prava na materijalno obezbeđenje po ovom zakonu, prethodno će se utvrditi mogućnost i obaveze srodnika da mu pruži izdržavanje ukoliko ta obaveza nije utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom.

Centar za socijalni rad, rešenjem utvrđuje iznos koji je srodnik po osnovu učešća u izdržavanju u obavezi da obezbedi licu nesposobnom za rad, u skladu sa kriterijumima i merilima koje propisuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pravo na materijalno obezbeđenje priznaće se, u skladu sa ovim zakonom, bez prethodno utvrđene obaveze srodnika iz stava 1. ovog člana, u slučaju da je srodnik nepoznatog prebivališta ili boravišta ili se nalazi u inostranstvu, zbog čega je utvrđivanje njegove obaveze otežano, pod uslovom da je kod nadležnog suda pokrenut postupak za utvrđivanje njegove obaveze.

Po okončanju postupka za utvrđivanje obaveze izdržavanja i naplate pripadajućih sredstava, korisnik koji je ostvario pravo na materijalno obezbeđenje, pod uslovima iz stava 3. ovog člana, dužan je da izvrši povraćaj sredstava budžetu Republike u iznosu ostvarenog izdržavanja, a najviše do iznosa primljenog materijalnog obezbeđenja.

Član 16

Za ostvarivanje prava i obaveza po osnovu ovog zakona uzimaju se u obzir svi prihodi osim dečijeg dodatka, roditeljskog dodatka, dodatka za pomoć i negu drugog lica, naknade za telesno oštećenje, primanja po osnovu nagrada i otpremnina za odlazak u penziju, kao i primanja po osnovu učeničkog i studentskog standarda.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, dodatak za pomoć i negu drugog lica smatra se prihodom korisnika kod utvrđivanja učešća u troškovima smeštaja u ustanovu socijalne zaštite, dnevnog boravka i pomoći u kući.

Član 17

Prihodi utvrđeni u skladu sa članom 16. ovog zakona umanjuju se za davanje za obavezno izdržavanje lica koja ne žive u porodici.

Član 18

Za ostvarivanje prava i obaveza po osnovu ovog zakona uzimaju se prihodi i primanja pojedinca i porodice i to:

- 1) prihodi koji se ostvaruju u mesečnom iznosu u visini prosečnog mesečnog prihoda bez poreza i doprinosa, ostvarenog u tri meseca koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev, odnosno u visini prihoda bez poreza i doprinosa ostvarenog u jednom mesecu ili proseka ostvarenog u dva meseca, ako nema prihoda za sva tri meseca;
- 2) prihod od poljoprivredne delatnosti u visini katastarskog prihoda u tekućoj godini koji ostvaruju vlasnik, plodouživalac ili neposredni korisnik;
- 3) prihod od izdavanja u zakup nepokretne ili pokretne imovine;
- 4) prihod od drugih imovinskih prava, ako se na te prihode plaćaju porezi;
- 5) prihod od izdržavanja po osnovu srodstva i drugih pravnih osnova;
- 6) prihod od neregistrovane delatnosti, u prosečnom mesečnom iznosu, ostvareni u tri meseca koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev, a na osnovu nalaza i mišljenja ustanove koja rešava o pravu;
- 7) građanima koji privatno obavljaju delatnost kao prihod se uzima iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u tekućoj godini.

Za lica u radnom odnosu prihodi iz radnog odnosa uzimaju se u ostvarenom iznosu, a najmanje u visini minimalne zarade.

Kao prihod u smislu stava 1. tač. 3) i 4) uzima se iznos koji služi kao osnovica za obračunavanje poreza i doprinosa u tekućoj godini.

Prihodi koji se iskazuju kao godišnji prihod uzimaju se u visini prosečnog mesečnog iznosa.

Član 19

Kao prihod smatraju se i ulozi dati na štednju, gotov novac, hartije od vrednosti i vrednost otuđene imovine, osim u slučajevima kada se imovina otuđuje radi obezbeđivanja troškova lečenja članova porodice.

U slučaju otuđenja nepokretne ili pokretne imovine kao prihod uzima se tržišna vrednost otuđene imovine u momentu rešavanja o pravu iz ovog zakona.

Član 20

Materijalno obezbeđenje utvrđuje se u mesečnom novčanom iznosu u visini razlike između minimalnog nivoa socijalne sigurnosti utvrđenog u smislu člana 11. ovog zakona i iznosa prosečnog mesečnog prihoda pojedinca, odnosno porodice ostvarenog u tri meseca koji prethode mesecu u kome je podnet zahtev.

Iznos materijalnog obezbeđenja usklađuje se svakog meseca sa indeksom troškova života i isplaćuje se u iznosima zaokruženim u dinarima.

Član 21

Ustanova koja rešava o pravu na materijalno obezbeđenje preispituje uslove za korišćenje prava u maju mesecu tekuće godine, a na osnovu prihoda ostvarenog u prethodna tri meseca.

Za porodice koje imaju radno sposobne članove, preispitivanje iz stava 1. ovog člana vrši se šestomesečno, na osnovu prihoda ostvarenih u prethodna tri meseca.

U postupku preispitivanja uslova iz st. 1. i 2. ovog člana novo rešenje se donosi ukoliko je došlo do promena koje su od uticaja na dalje korišćenje prava.

Član 22

Pravo na materijalno obezbeđenje priznaje se od dana podnošenja zahteva.

2. Pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica

Član 23

Pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica ima lice kome je zbog prirode i težine stanja povrede ili bolesti neophodna pomoć i nega za obavljanje radnji radi zadovoljavanja osnovnih životnih potreba, pod uslovom da ovo pravo ne može da ostvari po drugom pravnom osnovu.

Potreba za pomoći i negom utvrđuje se na osnovu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, korisnici novčane naknade za pomoć i negu drugog lica koji su ovo pravo ostvarili kao invalidna deca u odgovarajućem fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje, a po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju koji su bili na snazi do početka primene Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 27/92), mogu ovo pravo ostvariti u sistemu socijalne zaštite u visini razlike iznosa dodatka za pomoć i negu drugog lica utvrđenog u skladu sa ovim zakonom i iznosa ostvarene novčane naknade za pomoć i negu drugog lica.

Član 24

(Brisan)

Član 25

Dodatak za pomoć i negu drugog lica utvrđuje se u nominalnom mesečnom iznosu.

Mesečni iznos dodatka iz stava 1. ovog člana za septembar 2004. godine iznosi 4.000,00 dinara.

Pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica priznaje se od dana podnošenja zahteva ako su u momentu podnošenja zahteva ispunjeni uslovi za priznavanje prava.

Iznos dodatka za pomoć i negu drugog lica usklađuje se svakog meseca sa indeksom troškova života.

Nominalne mesečne iznose dodatka za pomoć i negu drugog lica, zaokružene u dinarima, u skladu sa st. 2. i 4. ovog člana, utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

Član 25a

Pravo na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica ima lice iz člana 23. stav 1. ovog zakona kod koga je utvrđeno telesno oštećenje od 100% po jednom osnovu.

Lica koja su po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju ostvarila pravo na novčanu naknadu za pomoć i negu drugog lica, a ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana, mogu ostvariti pravo na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica u visini razlike iznosa uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica utvrđenog u skladu sa ovim zakonom i iznosa novčane naknade za pomoć i negu drugog lica ostvarene po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Zahtevi za ostvarivanje prava iz stava 2. ovog člana podnose se nadležnom centru za socijalni rad, a pravo se priznaje od dana ostvarivanja prava na novčanu naknadu za pomoć i negu drugog lica po propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Mesečni iznos uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica utvrđuje se u iznosu od 70% prosečne mesečne zarade, bez poreza i doprinosa, ostvarene po zaposlenom u Republici u prvih pet meseci 2006. godine.

Utvrđeni iznos uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica iz stava 4. ovog člana usklađuje se 1. januara i 1. jula tekuće godine, na osnovu podataka organa nadležnog za poslove statistike, sa indeksom troškova života u prethodnih šest meseci.

Nominalni mesečni iznos uvećanog dodatka za pomoć i negu drugog lica, zaokružen u dinarima, u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

3. Pravo na pomoć za osposobljavanje za rad

Član 26

Pravo na pomoć za osposobljavanje za rad odnosno obrazovanje i osposobljavanje za rad (u daljem tekstu: osposobljavanje za rad) imaju deca i omladina ometena u razvoju i odrasla invalidna lica koja se, prema psiho-fizičkim sposobnostima i godinama života, mogu osposobiti za određen rad a to pravo ne mogu da ostvare po drugom pravnom osnovu.

Utvrđivanje invalidnosti i ocena preostale radne sposobnosti i upućivanje na osposobljavanje za rad vrši se po postupku utvrđenim posebnim zakonom.

Član 27

Pravo na pomoć za osposobljavanje za rad ostvaruje se u vidu: upućivanja na osposobljavanje; materijalnog obezbeđenja; naknade troškova smeštaja; troškova prevoza i naknade troškova osposobljavanja.

Član 28

Lice koje je upućeno na osposobljavanje za rad, a koje je materijalno neobezbeđeno, ima pravo na materijalno obezbeđenje za vreme trajanja osposobljavanja u skladu sa ovim zakonom.

Ako je licu upućenom na osposobljavanje za rad obezbeđen smeštaj u odgovarajućoj ustanovi ili drugoj porodici, ima pravo na naknadu troškova smeštaja u skladu sa ovim zakonom.

Ako je licu upućenom na osposobljavanje za rad, neophodan prevoz od mesta stanovanja do mesta u kome se osposobljava za rad, ima pravo na naknadu troškova prevoza u visini stvarnih troškova najniže cene javnog saobraćaja.

Član 29

Naknada troškova osposobljavanja za rad obuhvata troškove opremanja radnog mesta na kome se lice osposobljava, prilagođavanje uslova rada mogućnostima lica na osposobljavanju, rad instruktora i druge troškove vezane neposredno za osposobljavanje za rad.

Naknada troškova osposobljavanja za rad isplaćuje se organizaciji u kojoj se lice osposobljava.

Član 29a

Dete bez roditeljskog staranja i dete sa poremećajima u ponašanju smešteno u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, a koje nije na redovnom školovanju, ima pravo na naknadu troškova osposobljavanja za rad.

Naknada iz stava 1. ovog člana uplaćuje se organizaciji u kojoj se dete osposobljava za rad.

4. Pravo na pomoć u kući, dnevni boravak, smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu

Član 30

Pravo na pomoć u kući, dnevni boravak, smeštaj u ustanovu ili drugu porodicu priznaje se licu kome porodica ne može da obezbedi odgovarajuću zaštitu i licu bez porodičnog staranja kada se na drugi način ne može obezbediti odgovarajuća zaštita.

Vrstu prava iz stava 1. ovog člana, na osnovu svestranog razmatranja potreba korisnika i mogućnosti njegove porodice, određuje nadležna ustanova socijalne zaštite, koja rešava o pravima iz ovog zakona.

1) Pomoć u kući

Član 31

Pravo na pomoć u kući obezbeđuje se starim i iznemoglim hronično obolelim i drugim licima koja nisu u stanju da se sama o sebi staraju.

Pomoć u kući obezbeđuje se obavljanjem neophodnih kućnih poslova (održavanje čistoće stana, nabavka hrane i drugih potrebnih stvari, održavanje lične higijene i slično).

Član 32

Učešće korisnika i njegovih srodnika obaveznih na izdržavanje u troškovima pomoći u kući utvrđuje se na osnovu merila i kriterijuma koje donosi organ uprave opštine nadležan za socijalna pitanja.

2) Dnevni boravak

Član 33

Pravo na dnevni boravak ima dete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju, dete obolelo od autizma, dete sa poremećajima u društvenom ponašanju i odraslo lice, koje ima pravo na smeštaj u ustanovu ili u drugu porodicu ako je, u zavisnosti od stepena i vrste ometenosti, mogućnosti i potreba ovih lica i drugih razloga, ovakav oblik zaštite najcelishodniji.

Član 34

Pravo na dnevni boravak obezbeđuje se upućivanjem korisnika u odgovarajuću ustanovu socijalne zaštite koja vrši usluge dnevnog zbrinjavanja ili vaspitno-obrazovnu ustanovu koja pruža takve usluge.

Član 35

Učešće korisnika i njegovih srodnika obaveznih na izdržavanje u troškovima dnevnog boravka utvrđuje se na osnovu merila i kriterijuma koje donosi organ uprave opštine nadležan za socijalna pitanja.

3) Smeštaj u ustanovu socijalne zaštite

Član 36

Smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ostvaruje se upućivanjem korisnika u odgovarajuću ustanovu u kojoj se obezbeđuje zbrinjavanje (stanovanje, ishrana, odevanje, nega, pomoć i staranje), vaspitanje i obrazovanje, osposobljavanje za određene radne aktivnosti i zdravstvena zaštita u skladu sa posebnim propisima, radno-okupacione, kulturno-zabavne i rekreativno-rehabilitacione aktivnosti i usluge socijalnog rada.

Izuzetno od stava 1. ovog člana smeštaj se može vršiti i u stacionarnoj zdravstvenoj ustanovi, koja ispunjava uslove za pružanje usluga smeštaja, kao i u domovima učenika, odnosno studenata kada se korisnik upućuje na osposobljavanje za rad, na osnovu ugovora o pružanju usluga koji zaključuje centar za socijalni rad sa odgovarajućom ustanovom, po pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Član 37

Pravo na smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ima:

1) dete bez roditeljskog staranja i dete čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama do: osposobljavanja za samostalan život, povratka u sopstvenu porodicu, ili zbrinjavanja u porodici usvojioca, ili drugoj porodici, završetka redovnog školovanja, a najduže šest meseci po završetku redovnog školovanja;

2) dete mentalno ometeno u razvoju stepena umerene, teže i teške mentalne ometenosti, višestruko ometeno u razvoju, dete obolelo od autizma, kao i dete sa smetnjama u telesnom razvoju koje nema uslova da ostane u svojoj porodici, dok traje potreba za ovim oblikom zaštite;

3) dete sa poremećajima u društvenom ponašanju;

4) trudnica i samohrana majka sa detetom do godine dana života deteta kojoj je, usled materijalne neobezbeđenosti, nerešenog stambenog pitanja, poremećenih porodičnih odnosa i sličnih situacija potrebno privremeno zbrinjavanje;

5) odraslo invalidno lice sa telesnim i čulnim oštećenjima, teško hronično obolelo lice i lice ometeno u mentalnom razvoju koje nije u mogućnosti da samostalno živi

u porodici zbog nepovoljnih zdravstvenih, socijalnih, stambenih ili porodičnih prilika i lice sa poremećajima u ponašanju;

6) penzioner i drugo staro lice koje zbog nepovoljnih zdravstvenih, socijalnih, stambenih i porodičnih prilika nije u mogućnosti da živi u porodici, odnosno u domaćinstvu;

7) lice koje se nađe u skitnji ili mu je zbog drugih razloga potrebno privremeno zbrinjavanje i nadzor.

Smeštaj u ustanovi socijalne zaštite vrši se po rešenju centra za socijalni rad donetom na osnovu nalaza i mišljenja odgovarajućeg stručnog tima centra o neophodnosti smeštaja.

Nalaz i mišljenje iz stava 1. ovog člana treba da sadrži ocenu da su ispunjeni uslovi iz stava 1. ovog člana kao i konstataciju da je centar blagovremeno ispitao mogućnost i preduzeo mere da se obezbedi vaninstitucionalni oblik zaštite i da je, u konkretnom slučaju, smeštaj u ustanovu socijalne zaštite najcelishodniji oblik zaštite.

Član 38

Licima iz člana 37. stav 1. tač. 5) i 6) ovog zakona čije su mogućnosti za samostalno življenje očuvane ili su neznatnije smanjene, može se obezbediti smeštaj u ustanovu socijalne zaštite pod posebnim uslovima (u daljem tekstu: zaštićeno stanovanje).

Zaštićenim stanovanjem u smislu ovog zakona smatra se oblik zaštite kojim se obezbeđuju posebni uslovi življenja u stanovima namenjenim i prilagođenim za stanovanje penzionera i drugih starih lica a u kojima je obezbeđen odgovarajući stalni nadzor i mogućnost korišćenja servisnih usluga koje pružaju u stanu ustanove socijalne zaštite.

Član 39

Dete bez roditeljskog staranja je dete koje nema žive roditelje, čiji su roditelji nepoznati ili su nestali i dete čiji roditelji iz bilo kojih razloga, privremeno ili trajno ne izvršavaju svoja roditeljska prava i dužnosti.

Dete čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama je dete čiji roditelji, zbog nesređenih porodičnih odnosa ili iz drugih razloga, nisu u mogućnosti da mu obezbede odgovarajuće uslove za razvoj, vaspitanje i obrazovanje.

Dete sa poremećajima u društvenom ponašanju je dete koje čini krivična i prekršajna dela, ili koje bežanjem od kuće, skitnjom, ili sličnim ponašanjem, narušava opšteprihvaćena društvena pravila ponašanja.

Detetom ometenim u razvoju u smislu ovog zakona smatra se:

- 1) slepo dete,
- 2) gluvo dete,
- 3) dete sa teškim telesnim smetnjama u razvoju (paraliza, cerebralna paraliza, distrofija, plegija, paraplegija, kvadriplegija, multiple skleroza i ostale urođene i stečene telesne smetnje);
- 4) dete sa smetnjama u mentalnom razvoju (stepena umerene, teže i teške mentalne ometenosti);
- 5) dete obolelo od autizma;
- 6) dete višestruko ometeno u razvoju (sa dve ili više ometenosti).

4) Smeštaj u drugu porodicu

Član 40

Pravo na smeštaj u drugu porodicu imaju lica koja imaju pravo na smeštaj u ustanovu po ovom zakonu.

Prilikom izbora porodice u koju se korisnik smešta, ustanova koja vrši smeštaj rukovodiće se naročito ličnim svojstvima korisnika, članova porodice u koju se korisnik smešta, stambenim i drugim mogućnostima porodice i potrebama korisnika.

Na ostvarivanje prava na smeštaj u drugu porodicu maloletnog lica primenjuju se propisi kojima se uređuje hraniteljstvo.

Bliže uslove, vrste i oblike smeštaja u drugu porodicu utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

Član 41

Korisnik se ne može smestiti u drugu porodicu:

- 1) u kojoj je neko od članova porodice lišen roditeljskog prava ili poslovne sposobnosti;
- 2) u kojoj su poremećeni porodični odnosi;
- 3) u kojoj neko od članova porodice ima društveno neprihvatljivo ponašanje;

4) u kojoj bi zbog bolesti člana porodice bilo ugroženo zdravlje korisnika i ostvarivanje svrhe smeštaja;

5) ako je porodica materijalno neobezbeđena u smislu ovog zakona.

Član 42

Međusobni odnosi ustanove koja vrši smeštaj i porodice u kojoj se smešta korisnik socijalne zaštite uređuju se pismenim ugovorom a na osnovu rešenja o smeštaju.

Ugovor se zaključuje sa jednim članom porodice - hraniteljem.

Hranitelj ima pravo na naknadu za izdržavanje korisnika i naknadu za rad koje se isplaćuju iz sredstava namenjenih za ostvarivanje prava iz socijalne zaštite.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, kada je hranitelj baba ili deda, odnosno brat ili sestra, koji je obveznik izdržavanja u smislu propisa o braku i porodičnim odnosima, naknada hranitelju utvrđuje se u visini razlike između naknade za izdržavanje utvrđene u smislu stava 3. ovog člana i iznosa učešća obveznika izdržavanja u troškovima smeštaja u drugu porodicu, utvrđenog u skladu s ovim zakonom.

Kriterijume za utvrđivanje visine naknade utvrđuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Smeštaj u drugu porodicu prestaje: sporazumom ugovornih strana, otkazom ugovora, raskidom ugovora, ako ne postoji više razloga za primenu tog oblika zaštite, smrću korisnika, smrću člana porodice koji je zaključio ugovor o porodičnom smeštaju.

Otkaz ugovora o smeštaju korisnika u drugu porodicu daje se pismeno.

Otkazni rok traje najmanje 30 dana, u kom roku je ustanova dužna da licu na smeštaju obezbedi odgovarajući oblik zaštite.

Naknada za rad hranitelja po korisniku ne može biti manja od 20% od prosečne zarade bez poreza i doprinosa po zaposlenom u Republici, s tim da ukupna naknada za rad hranitelja za više korisnika ne može biti veća od prosečne zarade bez poreza i doprinosa po zaposlenom u Republici, osim u slučajevima iz člana 15. stav 4. ovog zakona.

Sredstva za rad hranitelja, ostvarena po ugovoru, sa pripadajućim zakonskim obavezama obezbeđuju se u budžetu Republike.

Član 43

Ustanova koja je izvršila smeštaj korisnika u drugu porodicu dužna je da preduzima mere za njegov što brži povratak u vlastitu porodicu.

Član 44

Ustanova koja je izvršila smeštaj korisnika u drugu porodicu vrši stalni nadzor nad ostvarivanjem svrhe smeštaja i pruža pomoć hranitelju, koji je dužan da postupa po stručnim uputstvima.

Član 45

Smeštajem lica u ustanovu koja pruža usluge socijalne zaštite ili drugu porodicu ne prestaju prava i dužnosti roditelja, usvojioca i staraoca prema tome licu ukoliko nisu ograničena ili ukinuta odlukom nadležnog organa, kao ni zakonska obaveza izdržavanja.

Član 46

Troškove smeštaja, odnosno deo troškova, u ustanovu koja pruža usluge socijalne zaštite ili u drugu porodicu, snosi korisnik zaštite, roditelj odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika, nadležni organ ili druga organizacija i lica koja su preuzela plaćanje troškova.

Član 47

Korisnik učestvuje u troškovima smeštaja svim svojim primanjima, prihodima i imovinom umanjenim za iznos sredstava za lične potrebe.

Ako su prihodi i primanja korisnika nedovoljni za podmirenje troškova smeštaja, troškovi smeštaja obezbeđuju se iz nepokretne imovine korisnika na način i po postupku utvrđenom u čl. 12. stav 1. tač. 1) i 12a) ovog zakona za korisnike materijalnog obezbeđenja koji poseduju imovinu.

U troškovima smeštaja korisnika učestvuju i roditelji i srodnici obavezni na izdržavanje, osim za lica mentalno ometena u razvoju, stepena teške i teže mentalne ometenosti, kao i lica višestruko ometena u razvoju sa teškom i težom mentalnom ometenošću, lica obolela od autizma.

Ako obveznik izdržavanja iz stava 3. ovog člana ne vrši uplatu troškova smeštaja u određenom roku, nadležni centar za socijalni rad u roku od 30 dana od proteka roka pokreće postupak za naplatu duga pred nadležnim sudom.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, a kada se radi o smeštaju korisnika u drugu porodicu, istovremeno sa pokretanjem postupka pred nadležnim sudom, centar za socijalni rad donosi rešenje kojim utvrđuje da se do okončanja sudskog postupka obaveza roditelja, odnosno srodnika izvršava na teret budžeta Republike.

Sredstva na ime dugovanja iz stava 5. ovog člana, po okončanju sudskog postupka, uplaćuju se u budžet Republike.

Licima smeštenim u ustanovu socijalne zaštite, koja su bez prihoda, obezbeđuju se sredstva za lične potrebe, osim licu teško mentalno ometenom u razvoju i detetu do sedme godine starosti.

Kriterijume i merila za učešće roditelja, odnosno srodnika u troškovima smeštaja u ustanovu socijalne zaštite i drugu porodicu i za određivanje iznosa sredstava za lične potrebe propisuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Korisnik koji je zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, kao i korisnik koji zahteva smeštaj u kapacitete visokog standarda u ustanovi za smeštaj penzionera i drugih starih lica, obezbeđuje plaćanje pune cene smeštaja kao i troškove postupka za ostvarivanje ovog prava koji se uplaćuju centru za socijalni rad.

Kapacitete visokog standarda u smislu stava 9. ovog člana utvrđuje ministar nadležan za socijalna pitanja.

Sredstva koja centar za socijalni rad ostvari na ime troškova postupka za smeštaj u kapacitete visokog standarda usmeravaju se na stručno usavršavanje zaposlenih i poboljšanje uslova rada.

6. Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu

Član 47a

Oprema korisnika za smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu obuhvata odeću, obuću i troškove za prevoz korisnika do ustanove, odnosno porodice.

Pravo na opremu iz stava 1. ovog člana ima lice koje se upućuje na smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, a tu opremu ne može samo obezbediti niti mu je mogu obezbediti srodnici koji su, prema propisima o braku i porodičnim odnosima, dužni da učestvuju u njihovom izdržavanju.

Bliže uslove i način ostvarivanja prava iz stava 2. ovog člana utvrđuje opština, odnosno grad.

7. Jednokratne pomoći

Član 47b

Pravo na jednokratnu pomoć obezbeđuje se licu koje se iznenada ili trenutno nađe u stanju socijalne potrebe.

Jednokratna pomoć može biti novčana ili u naturi.

Iznos jednokratne pomoći ne može biti veći od prosečne zarade ostvarene po zaposlenom u Republici u mesecu za koji se vrši isplata.

Bliže uslove i način ostvarivanja prava iz stava 1. ovog člana kao i visinu jednokratne pomoći utvrđuje opština, odnosno grad.

5. Pravo na usluge socijalnog rada

Član 48

Uslugama socijalnog rada, u smislu ovog zakona smatra se preventivna delatnost, dijagnostika, tretman i savetodavno-terapijski rad, zasnovan na primeni stručnih i naučnih saznanja u cilju pružanja stručne pomoći pojedincima, porodicama i društvenim grupama da rešavaju svoje životne teškoće ili pomoć u organizovanju lokalnih i drugih zajednica da sprečavaju socijalne probleme i ublažavaju posledice.

Pravo na usluge socijalnog rada imaju svi građani, bez plaćanja, ako zakonom nije drukčije određeno.

Opština, odnosno grad može propisati učešće građana u troškovima određenih usluga socijalnog rada koje pruža centar za socijalni rad, a koje nisu u funkciji preventive i ostvarivanja prava iz ovog zakona.

III POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Član 49

O zahtevima za ostvarivanje prava iz ovog zakona rešava u prvom stepenu centar za socijalni rad osnovan za teritoriju na kojoj podnosilac zahteva ima prebivalište.

Član 50

Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona pokreće se na zahtev lica, odnosno njegovog zakonskog zastupnika ili staraoca i po službenoj dužnosti.

Centar za socijalni rad pokreće postupak po službenoj dužnosti na svoju inicijativu ili povodom inicijative građana ili ovlašćenih organa i drugih pravnih i fizičkih lica, kada je to u interesu lica ili društvene zajednice, ili kada postoji interes trećih lica.

Zahtev za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje podnosi se na propisanom obrascu čiju sadržinu utvrđuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Zahtev, u ime porodice, podnosi jedan poslovno sposoban član.

Podnosilac zahteva iz stava 4. ovog člana, je dužan da u obrazac unese potpune i istinite podatke za sebe i članove svoje porodice.

Član 51

Licu koje se nađe na teritoriji opštine van svog prebivališta u stanju trenutne i izuzetno teške situacije koja zahteva neodložno obezbeđenje nekog od oblika socijalne zaštite centar za socijalni rad pružiće odgovarajući oblik zaštite.

Centar za socijalni rad na čiji je teret pružena pomoć iz stava 1. ovog člana ima pravo na naknadu troškova od centra za socijalni rad koji obavlja poslove za područje na kom lice ima prebivalište.

Član 52

Mesna nadležnost za maloletno lice određuje se prema prebivalištu roditelja.

Za maloletno lice čiji roditelji ne žive zajedno mesna nadležnost se određuje prema prebivalištu roditelja, kome je maloletno lice povereno na čuvanje i vaspitanje.

Ako nijedan od roditelja maloletnog lica nije poznat ili ako nije poznato njegovo prebivalište, postupak vodi centar za socijalni rad na čijem području se maloletno lice zateklo.

Član 53

Ako se izmene okolnosti na osnovu kojih je po ovom zakonu bila određena mesna nadležnost, postupak nastavlja nadležni centar za socijalni rad.

Ako po okončanju postupka korisnik kome je priznato pravo promeni prebivalište, centar za socijalni rad dužan je da spise predmeta o priznatom pravu dostavi nadležnom centru novog mesta prebivališta korisnika, koji je u obavezi da u roku od 30 dana odluči o pravu korisnika.

Do okončanja postupka iz stava 1. ovog člana centar koji je priznao pravo pre nastupanja promene, obezbeđivaće izvršenje tog prava.

Član 54

Ako nastane spor o mesnoj nadležnosti centar za socijalni rad koji je započeo postupak, dužan je da do okončanja spora obezbedi neophodnu zaštitu korisnika.

Član 55

O sukobu mesne nadležnosti između centara za socijalni rad rešava ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Član 56

Kada se kao korisnika prava iz ovog zakona pojavljuje porodica za nosioca prava se određuje jedan član porodice.

Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona vodi se po odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Ako prvostepeni organ, prilikom rešavanja po zahtevu posumnja u verodostojnost dokaza o materijalnom stanju podnosioca zahteva i o drugim okolnostima koje su od uticaja na ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje, mišljenje mesne kancelarije može se koristiti pri odlučivanju o pravu na materijalno obezbeđenje.

Član 57

O žalbi protiv rešenja centra za socijalni rad, o pravima koja su, ovim zakonom, utvrđena kao prava iz okvira prava i dužnosti Republike, rešava ministar nadležan za socijalna pitanja.

O žalbi protiv rešenja centra za socijalni rad sa teritorije Autonomne Pokrajine Vojvodine, o pravima iz stava 1. ovog člana, rešava pokrajinski organ uprave nadležan za poslove socijalne zaštite.

O žalbi protiv rešenja centra za socijalni rad sa teritorije grada Beograda, o pravima iz stava 1. ovog člana, rešava gradska uprava.

Nadležni drugostepeni organ iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, vrši, jednom godišnje, reviziju rešenja o priznatim pravima iz okvira prava i dužnosti Republike.

Poslove iz st. 2, 3. i 4. ovog člana pokrajinski organ uprave, odnosno gradska uprava, obavljaju kao poverene poslove.

O žalbi protiv rešenja centra za socijalni rad, o pravima iz okvira prava i dužnosti opštine, odnosno grada, rešava nadležna opštinska, odnosno gradska uprava.

Opštinska, odnosno gradska uprava iz stava 6. ovog člana, vrši jednom godišnje reviziju rešenja o priznatim pravima iz okvira prava i dužnosti opštine, odnosno grada.

Protiv konačnih rešenja iz st. 2, 3. i 4. ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Član 57a

Rešenje o priznatom pravu na materijalno obezbeđenje, dodatak za pomoć i negu drugog lica, pomoć za osposobljavanje za rad, smeštaj u ustanovu socijalne zaštite ili drugu porodicu, rešenje kojim je utvrđena obaveza srodnika u izdržavanju korisnika materijalnog obezbeđenja u smislu člana 15. stav 2. ovog zakona, kao i

rešenje o učešću u troškovima smeštaja u smislu člana 47. ovog zakona, podležu reviziji.

Reviziju vrši organ nadležan za rešavanje po žalbi na rešenje iz stava 1. ovog člana.

Revizija rešenja ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 57b

Na zahtev organa iz člana 57a stav 2. ovog zakona prvostepeni organ je dužan da u roku od osam dana dostavi tražene spise na reviziju.

U vršenju revizije nadležni organ stavlja na prvostepeno rešenje zabeležbu da je revizija izvršena i da je rešenje u skladu sa zakonom ili ukida, odnosno poništava i vraća prvostepeno rešenje na ponovni postupak i odlučivanje, ako rešenje nije u skladu sa zakonom.

Protiv rešenja donetog u reviziji može se pokrenuti upravni spor.

Ako protiv prvostepenog rešenja nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku od dva meseca od prijema predmeta na reviziju, smatraće se da je revizija izvršena i da je rešenje doneto u skladu sa zakonom.

Član 57v

Administrativno izvršenje rešenja koje, u skladu s ovim zakonom donosi centar za socijalni rad, dozvoljava i sprovodi centar za socijalni rad koji je doneo prvostepeno rešenje.

O žalbi na zaključak o dozvoli izvršenja rešava ministar nadležan za socijalna pitanja.

Organi unutrašnjih poslova dužni su da centru za socijalni rad, na njegov zahtev, pruže pomoć u sprovođenju izvršenja.

Na postupak izvršenja primenjuje se zakon kojim je uređen opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 58

Komisije za ocenu nesposobnosti za rad i potrebe za negom i pomoći drugog lica, kao i za utvrđivanje invalidnosti i preostale radne sposobnosti radi upućivanja na osposobljavanje za rad obrazuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Sastav i način rada komisija iz stava 1. ovog člana utvrđuje se aktom o obrazovanju komisije.

Član 59

Korisnik prava i obaveza iz ovog zakona, odnosno njegov zakonski zastupnik ili staralac dužan je da nadležnom centru za socijalni rad prijavi svaku promenu od uticaja na priznato pravo i utvrđenu obavezu u roku od 15 dana od dana nastale promene.

Član 60

Sve promene koje su od uticaja na korišćenje prava i utvrđenih obaveza po ovom zakonu uzimaju se u obzir od prvog dana narednog meseca po njihovom nastupanju odnosno od 15-og u mesecu ako je promena nastupila do 15-og u mesecu.

Član 61

Pravo na materijalno obezbeđenje miruje dok se korisnik nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od mesec dana, odnosno na odsluženju vojnog roka, a korisniku koji se nalazi na bolničkom lečenju, iznos materijalnog obezbeđenja umanjuje se za 50% po isteku drugog meseca bolničkog lečenja pa do kraja lečenja.

Pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica miruje dok se korisnik nalazi na izdržavanju kazne zatvora u trajanju dužem od mesec dana i dok se nalazi na bolničkom lečenju duže od tri meseca, a ne učestvuje u troškovima lečenja.

Član 62

Nalaz i mišljenje centra za socijalni rad o činjenicama o kojima se ne vodi službena evidencija i kojima se utvrđuje mogućnost propuštene zarade, služi kao dokazno sredstvo za ostvarivanje prava iz ovog zakona.

Nalaz i mišljenje iz stava 1. ovog člana kao dokazna isprava mora biti u formi koju propisuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Član 63

Prilikom rešavanja o zahtevu za priznavanje prava iz ovog zakona prvostepeni organ je dužan da utvrdi kojim se pravom na najcelishodniji način obezbeđuje zadovoljavanje potreba pojedinca, odnosno porodice.

Prvostepeni organ je dužan da po službenoj dužnosti svojim rešenjem utvrdi način korišćenja prava, a u praćenju, i mimo volje korisnika, zameni jedno pravo drugim, kada je to u interesu korisnika ili javnom interesu, ako je korisnik poslovno nesposoban.

Član 64

Centar za socijalni rad dužan je da nadležnoj službi zapošljavanja dostavlja primerak rešenja o ostvarenom pravu na materijalno obezbeđenje za nezaposlenog pojedinca ili člana porodice.

Nadležna služba za zapošljavanje dužna je da obavesti centar za socijalni rad ako se korisnik prava na novčanu pomoć zaposli, radno angažuje, stekne pravo na novčanu pomoć za stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, odbije ponuđeno zaposlenje, radno angažovanje, stručno osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju odnosno osnovno obrazovanje.

IV USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE

Član 65

Ostvarivanje ovim zakonom utvrđenih prava od opšteg interesa u oblasti socijalne zaštite i drugih prava utvrđenih ovim zakonom, obezbeđuje se preko ustanova socijalne zaštite utvrđenih ovim zakonom.

Ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika, osim prihvatilišta i prihvatne stanice, osniva Vlada Republike Srbije, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, u skladu sa odlukom o mreži ovih ustanova koju donosi Vlada Republike Srbije.

Radi obezbeđivanja ostalih prava iz ovog zakona opština osniva ustanove socijalne zaštite, u skladu sa zakonom.

Ustanova socijalne zaštite koju osniva Vlada Republike Srbije, autonomna pokrajina odnosno opština ili grad, može vršiti promenu svoje delatnosti, kao i statusne promene.

Osnivač daje saglasnost na promenu delatnosti i na statusne promene ustanove socijalne zaštite iz stava 4. ovog člana.

Druga pravna i fizička lica mogu osnivati ustanove socijalne zaštite osim centra za socijalni rad i zavoda za vaspitanje dece i omladine.

Član 66

Ustanove socijalne zaštite mogu da se osnuju ako imaju obezbeđen prostor, opremu i potreban broj stručnih i drugih radnika, u zavisnosti od vrste ustanove, koji obavljaju delatnost ustanove socijalne zaštite u skladu sa ovim zakonom.

Bliže uslove u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika za osnivanje ustanova socijalne zaštite propisuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Član 67

Ustanova socijalne zaštite koju osniva Vlada Republike Srbije može početi sa radom i obavljati delatnost kada ministarstvo nadležno za socijalna pitanja utvrdi da su ispunjeni uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove.

Ustanova socijalne zaštite koju osniva opština, odnosno grad može početi sa radom i obavljati delatnost kada opštinski odnosno gradski organ uprave nadležan za socijalna pitanja utvrdi da su ispunjeni uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove.

Ustanova za smeštaj korisnika koju osniva drugo pravno i fizičko lice može početi sa radom i obavljati delatnost kada ministarstvo nadležno za socijalna pitanja utvrdi da su ispunjeni uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove.

Ustanova za dnevni boravak i pomoć u kući koju osniva drugo pravno i fizičko lice može početi sa radom i obavljati delatnost kada gradska, odnosno opštinska uprava, utvrdi da su ispunjeni uslovi za početak rada i obavljanje delatnosti ustanove.

Fizičko lice koje organizuje pružanje savetodavnih usluga u oblasti socijalne zaštite i usluga pomoći u kući može početi sa radom i obavljati poslove kada gradska, odnosno opštinska uprava utvrdi da su ispunjeni uslovi za početak rada i obavljanje tih poslova.

Ustanove iz st. 1. do 4. ovog člana, odnosno fizičko lice iz stava 5. ovog člana može početi sa radom i obavljati delatnost, odnosno poslove socijalne zaštite ako, pored uslova propisanih ovim zakonom i propisima donetim za njegovo sprovođenje, prethodno obezbedi dokaze o ispunjenosti uslova za obavljanje te delatnosti utvrđene drugim propisima.

Član 68

Druga pravna i fizička lica mogu obavljati delatnost, odnosno poslove u oblasti socijalne zaštite pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom za obavljanje tih delatnosti, odnosno poslova.

Druga pravna i fizička lica mogu obavljati delatnost, odnosno poslove socijalne zaštite, u zavisnosti od njihove vrste, ako imaju obezbeđen odgovarajući prostor i opremu i ako lice koje obavlja te poslove ima odgovarajuću stručnu spremu.

Bliže uslove iz stava 2. ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Kada druga pravna i fizička lica osnivaju ustanove određene ovim zakonom sa delokrugom utvrđenim ovim zakonom, u pogledu uslova za njihovo osnivanje primenjuju se odredbe ovog zakona i akti nadležnog ministarstva propisani za te ustanove.

Član 69

Na osnivanje, upravljanje, rukovođenje, u ustanovi socijalne zaštite, nadzor nad zakonitošću rada i ukidanje, primenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje sistem javnih službi.

U pogledu prava, obaveza i odgovornosti zaposlenih u ustanovi socijalne zaštite primenjuju se propisi kojima se uređuje rad.

Član 69a

(Brisan)

Član 69b

Direktor ustanove socijalne zaštite imenuje se na vreme od četiri godine.

Direktora ustanove socijalne zaštite koju osniva Vlada Republike Srbije odnosno nadležni organ autonomne pokrajine imenuje ministar za socijalna pitanja, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, na osnovu konkursa a po pribavljenom mišljenju upravnog odbora ustanove.

Direktora centra za socijalni rad imenuje opština, odnosno grad, na osnovu konkursa, a po pribavljenom mišljenju upravnog odbora centra i saglasnosti ministarstva nadležnog za socijalna pitanja, odnosno nadležnog organa autonomne pokrajine.

Za direktora centra za socijalni rad može se imenovati lice koje ima visoko obrazovanje struke: socijalni radnik, pravnik, psiholog, pedagog, specijalni pedagog, defektolog, andragog, ekonomista, politikolog i sociolog i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Za direktora ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika koju osniva Vlada Republike Srbije, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, može se imenovati lice koje ispunjava uslove iz stava 4. ovog člana, a izuzetno i lice koje ima više obrazovanje struke iz stava 4. ovog člana, pod uslovom da ima najmanje deset godina radnog iskustva u struci, od čega najmanje pet godina u oblasti socijalne zaštite.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, u ustanovi socijalne zaštite za smeštaj penzionera i starih lica, dece i odraslih invalidnih lica, dece i odraslih lica ometenih u razvoju, obolelih od autizma i duševno obolelih lica, za direktora se može imenovati i lekar sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci, a u domu za decu i omladinu, odnosno zavodu za vaspitanje dece i omladine, i lice koje ima visoko obrazovanje, ispunjava uslove za nastavnika i ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Za direktora ustanove socijalne zaštite za dnevni boravak, pomoć u kući, prihvatilište i prihvatnu stanicu, može se imenovati lice koje ispunjava uslove utvrđene u st. 5. i 6. ovog člana.

Upravni odbor ustanove socijalne zaštite raspisuje konkurs za imenovanje direktora najkasnije 30 dana pre isteka vremena na koje je direktor imenovan.

Kandidat za direktora ustanove socijalne zaštite uz propisanu konkursnu dokumentaciju podnosi program rada za mandatni period koji razmatra upravni odbor u postupku davanja mišljenja za imenovanje direktora.

Ako nadležni organ opštine, odnosno grada ne imenuje direktora centra za socijalni rad u određenom roku, nadležni organ za davanje saglasnosti na imenovanje direktora centra može imenovati vršioca dužnosti direktora do imenovanja u skladu sa zakonom.

Ako upravni odbor ustanove čiji je osnivač Vlada Republike Srbije, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, ne dostavi mišljenje o imenovanju direktora ustanove u određenom roku, nadležni organ za imenovanje direktora može imenovati direktora, odnosno vršioca dužnosti direktora, u skladu sa zakonom.

Na imenovanje vršioca dužnosti direktora ustanove socijalne zaštite primenjuju se odredbe ovog zakona o uslovima i postupku za imenovanje direktora ustanove socijalne zaštite.

Član 69v

Upravni odbor ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika čine predstavnici osnivača, lokalne samouprave, zaposlenih u toj ustanovi, korisnika, staralaca ili zakonskih zastupnika korisnika.

Upravni odbor centra za socijalni rad čine predstavnici osnivača i zaposlenih u toj ustanovi, a upravni odbor centra za socijalni rad koji u svom sastavu ima domsko odeljenje i predstavnici korisnika, staralaca, odnosno zakonskih zastupnika korisnika.

Predsednik i članovi upravnog odbora imenuju se za period od četiri godine, osim predstavnika korisnika, staralaca ili zakonskih zastupnika korisnika, koji se imenuju za period od dve godine.

Sastav i broj članova upravnog odbora utvrđuje se aktom o osnivanju, odnosno statutom ustanove.

Član 69g

Nadzorni odbor ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika čine predstavnici osnivača, lokalne samouprave i zaposlenih u toj ustanovi.

Nadzorni odbor centra za socijalni rad čine predstavnici osnivača i zaposlenih u toj ustanovi.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora imenuju se za period od četiri godine.

Sastav i broj članova nadzornog odbora utvrđuje se aktom o osnivanju, odnosno statutom ustanove.

Član 69d

Ustanova socijalne zaštite može za obavljanje određenih poslova za koje se ne zasniva radni odnos da zaključi ugovor sa određenim licem, i to:

- 1) ugovor o volonterskom radu;
- 2) ugovor o dopunskom radu.

Ugovori iz stava 1. ovog člana zaključuju se u pisanom obliku i sadrže, naročito: vrstu, način, vreme trajanja posla, kao i način utvrđivanja naknade za rad iz stava 1. tačka 2) ovog člana.

Ustanova socijalne zaštite vodi evidenciju o zaključenim ugovorima iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

Zaposleni u ustanovi socijalne zaštite obavezan je da obavesti direktora ustanove socijalne zaštite o ugovoru iz stava 1. tačka 2) ovog člana koji je zaključio sa drugim poslodavcem, o čemu ustanova socijalne zaštite vodi evidenciju.

Ustanova socijalne zaštite vodi evidenciju o ugovorima iz stava 1. tačka 2) ovog člana koje je zaključila sa licima u radnom odnosu kod drugog poslodavca.

Ustanova socijalne zaštite dužna je da po zaključenju ugovora iz stava 1. tačka 2) ovog člana dostavi primerak tog ugovora ministarstvu nadležnom za socijalna pitanja radi evidentiranja i realizacije.

Lice sa kojim je zaključen ugovor u smislu stava 1. ovog člana ostvaruje prava iz obaveznog socijalnog osiguranja u skladu sa zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje.

Član 69đ

Ustanova socijalne zaštite može da zaključi ugovor o volonterskom radu:

- 1) sa nezaposlenim stručnim radnikom u oblasti socijalne zaštite, radi obavljanja pripravničkog staža i polaganja stručnog ispita;

2) sa nezaposlenim stručnim radnikom u oblasti socijalne zaštite koji želi da se stručno usavrši i stekne posebna znanja i sposobnosti za rad u svojoj struci.

Ustanova socijalne zaštite može da zaključi ugovor o dopunskom radu samo za obavljanje poslova za koje se, ni po ponovljenom konkursu, nije prijavio nijedan kandidat i po prethodno pribavljenoj saglasnosti ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Član 70

Ustanova socijalne zaštite vodi evidenciju o korisnicima i dokumentaciju o stručnom radu.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja propisuje sadržaj i način vođenja evidencije i dokumentacije iz stava 1. ovog člana.

Član 71

Ustanove socijalne zaštite koje obezbeđuju ostvarivanje prava od opšteg interesa, u smislu ovog zakona, podnose godišnji izveštaj o svom radu ministarstvu nadležnom za socijalna pitanja.

Ustanove socijalne zaštite koje obezbeđuju ostvarivanje ostalih prava iz ovog zakona podnose godišnji izveštaj o svom radu opštinskom odnosno gradskom organu uprave nadležnom za socijalna pitanja.

Član 72

Osnove programa vaspitnog rada u ustanovama za socijalnu zaštitu dece i omladine lišene roditeljskog staranja i dece i omladine sa poremećajima u društvenom ponašanju donosi ministarstvo nadležno za poslove obrazovanja.

Član 73

Ustanova socijalne zaštite za smeštaj dužna je da primi korisnika ako raspolaže slobodnim mestom i ako korisnik ispunjava uslove propisane za prijem u takvu ustanovu utvrđene ovim zakonom i statutom ustanove.

Prijem korisnika na smeštaj u ustanovu socijalne zaštite vrši se na osnovu rešenja centra za socijalni rad, odnosno organa starateljstva.

Ustanova socijalne zaštite ne može otpustiti korisnika pre nego što preduzme sve mere i postigne sporazum sa organom koji je uputio korisnika, o primeni drugog oblika socijalne zaštite.

Način prijema i otpuštanja korisnika utvrđuje se statutom ustanove socijalne zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Član 74

Ukoliko se u ustanovi socijalne zaštite organizuje štrajk, mora se obezbediti, u zavisnosti od delatnosti ustanove, nesmetano i kontinuirano obavljanje sledećih poslova:

- 1) redovna isplata novčanih primanja korisnika;
- 2) zbrinjavanje i zdravstvena zaštita korisnika smeštenih u ustanovi socijalne zaštite;
- 3) dnevni boravak, ishrana i nega u okviru pomoći u kući.

Opštim aktom utvrđuju se poslovi i zadaci iz stava 1. ovog člana koji moraju da se obavljaju za vreme trajanja štrajka, kao i način i uslovi za obavljanje tih poslova i zadataka.

Član 75

Ustanove socijalne zaštite u obavljanju svoje delatnosti, saraduju sa korisnikom, porodicom korisnika, građanima, ustanovama u oblasti zdravstva, vaspitanja, obrazovanja, osposobljavanja i rehabilitacije, organizacijama crvenog krsta, invalidskim i drugim humanitarnim organizacijama, drugim ustanovama i preduzećima, verskim organizacijama i fondacijama.

Član 75a

(Brisan)

Član 75b

Republika Srbija dodeljuje stručnim i drugim radnicima kao i građanima nagrade i priznanja za izuzetni uspeh u radu u oblasti socijalne zaštite.

Ministar nadležan za socijalna pitanja propisuje bliže uslove za dodeljivanje nagrada i priznanja iz stava 1. ovog člana, sastav komisije i postupak za dodeljivanje nagrada i priznanja.

1. Vrste i delatnost ustanova

Član 76

Ustanove socijalne zaštite (u daljem tekstu: ustanova) su:

- 1) centar za socijalni rad;
- 2) ustanove za smeštaj korisnika;

- 3) ustanove za dnevni boravak i pomoć u kući;
- 4) zavod za socijalnu zaštitu.

1) Centar za socijalni rad

Član 77

Centar za socijalni rad osniva opština.

Više opština može osnovati zajednički centar za socijalni rad.

Grad može osnovati centar za socijalni rad za teritoriju grada.

Kada više opština osniva zajednički centar za socijalni rad, u svakoj opštini organizuje se odeljenje centra za neposredno pružanje usluga građanima na području opštine.

Kada više opština osniva zajednički centar za socijalni rad, osnivačkim aktom utvrđuje se koja opština imenuje organe ustanove i uređuju druga pitanja vezana za rad zajedničkog centra, u skladu sa zakonom.

Član 78

U sprovođenju socijalne zaštite i socijalnog rada centar za socijalni rad vrši sledeća javna ovlašćenja: rešava u prvom stepenu o ostvarivanju prava utvrđenih ovim zakonom; pruža usluge socijalnog rada u postupku rešavanja o tim pravima; vrši isplatu novčanih prava utvrđenih ovim zakonom.

Centar za socijalni rad pored poslova iz stava 1. ovog člana, obavlja i stručne poslove u sprovođenju socijalne zaštite i socijalnog rada i to:

- 1) otkriva i prati socijalne potrebe građana i probleme u oblasti socijalne zaštite;
- 2) predlaže i preuzima mere u rešavanju stanja socijalnih potreba građana i prati njihovo izvršenje;
- 3) organizuje i sprovodi odgovarajuće oblike socijalne zaštite i neposredno pruža usluge socijalne zaštite i socijalnog rada;
- 4) razvija i unapređuje preventivne aktivnosti koje doprinose sprečavanju i suzbijanju socijalnih problema;
- 5) pruža dijagnostičke usluge, sprovodi odgovarajući tretman, savetodavno-terapijske usluge i stručnu pomoć korisnicima;

- 6) podstiče, organizuje i koordinira profesionalni i dobrovoljni humanitarni rad u oblasti socijalne zaštite;
- 7) vodi evidenciju i dokumentaciju o pruženim uslugama i preduzetim merama u okviru svoje delatnosti;
- 8) vodi evidenciju o deci za usvojenje i potencijalnim usvojiocima na području za koje je osnovan;
- 9) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i odlukom skupštine opštine.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja utvrđuje normative i standarde za obavljanje poslova centara za socijalni rad u vršenju javnih ovlašćenja.

2) Ustanove za smeštaj korisnika

Član 79

Ustanove za smeštaj korisnika osnivaju se u skladu sa ovim zakonom, radi obezbeđivanja prava na smeštaj utvrđenog ovim zakonom.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja utvrđuje normative i standarde za obavljanje delatnosti u ustanovama za smeštaj korisnika, osim za prihvatilište i prihvatnu stanicu, za koje normative i standarde za obavljanje delatnosti utvrđuje nadležni organ opštine, odnosno grada.

Ustanove iz stava 1. ovog člana mogu, u skladu sa ovim zakonom, obavljati i poslove radi obezbeđivanja prava koja se po ovom zakonu obezbeđuju u opštini, odnosno gradu na osnovu ugovora koji zaključuju sa nadležnim organima opštine, odnosno grada.

Vlada Republike Srbije može poveriti Centru za socijalni rad, odnosno ustanovi za dnevni boravak i pomoć u kući obavljanje poslova iz delokruga ustanova za smeštaj korisnika u skladu sa mrežom ustanova socijalne zaštite.

(1) Dom za decu i omladinu

Član 80

Dom za decu i omladinu obezbeđuje zbrinjavanje deci bez roditeljskog staranja i deci čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama do obezbeđivanja uslova za povratak u sopstvenu porodicu ili zbrinjavanja u usvojilačkoj ili drugoj porodici, odnosno do osposobljavanja za samostalan život.

U okviru smeštaja deci iz stava 1. ovog člana obezbeđuje se nega i staranje o zdravlju, vaspitanju, pomoć u obrazovanju i osposobljavanju za rad.

(2) Centar za zaštitu odojčadi, dece i omladine

Član 81

Centar za zaštitu odojčadi, dece i omladine pored delatnosti utvrđene članom 80. ovog zakona organizuje zbrinjavanje samohrane trudnice i majke sa detetom posle porođaja do godinu dana života deteta, organizuje i neposredno vrši smeštaj u druge porodice dece i omladine bez roditeljskog staranja i sa poremećenim porodičnim prilikama u skladu sa ovim zakonom i u oblasti porodično-pravne zaštite.

Centar za zaštitu odojčadi, dece i omladine, na osnovu programa zdravstvene delatnosti, u skladu sa posebnim propisima obezbeđuje deci od rođenja do treće godine života preventivnu zdravstvenu zaštitu i negu, medicinsku dijagnostiku, lečenje, rehabilitaciju, vaspitanje i socijalnu zaštitu.

(3) Centar za porodični smeštaj

Član 82

Centar za porodični smeštaj organizuje i neposredno vrši smeštaj u druge porodice dece bez roditeljskog staranja, vrši uvid u rad i pruža stručnu pomoć porodici kojoj je dete povereno na zbrinjavanje i vaspitanje sve dok se ne obezbede uslovi za njegov povratak u sopstvenu porodicu, odnosno do osposobljavanja za samostalan život i rad.

(4) Prihvatilište za decu i omladinu

Član 83

Prihvatilište za decu i omladinu obezbeđuje privremeno zbrinjavanje dece i omladine koju uputi nadležni centar za zdravstvenu zaštitu, vaspitanje i obrazovanje kulturno-zabavne i druge potrebe, dok se za njih ne utvrdi odgovarajući oblik zaštite.

(5) Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju

Član 84

Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju obezbeđuje deci i omladini ometenoj u razvoju, stepena umerene, teže i teške mentalne ometenosti, višestruko ometenoj u razvoju i oboleloj od autizma:

- 1) odgovarajuće oblike vaspitanja, obrazovanja i osposobljavanja za rad i radne aktivnosti, u skladu sa njihovim psihičkim i fizičkim sposobnostima;
- 2) rad na ublažavanju ili otklanjanju posledica u njihovom razvoju;

3) radno angažovanje pod posebnim uslovima u skladu sa njihovom osposobljenošću za rad;

4) potpuno i trajno zbrinjavanje (stanovanje, ishrana, nega, zdravstvena zaštita, kulturno-zabavne i druge aktivnosti) u skladu sa njihovim potrebama i psihofizičkim sposobnostima.

Dom za decu i omladinu ometenu u razvoju može da formira radionice za rad pod posebnim uslovima i da radno angažuje osposobljene korisnike pod stalnim stručnim nadzorom.

Ustanova iz stava 1. ovog člana koja, pored trajnog zbrinjavanja, organizuje petodnevni i dnevni boravak dece i omladine ometene u razvoju je centar.

(6) Dom za telesno invalidnu decu i omladinu sa očuvanim mentalnim sposobnostima

Član 85

Dom za telesno invalidnu decu i omladinu sa očuvanim mentalnim sposobnostima obezbeđuje ovim korisnicima smeštaj, zdravstvenu zaštitu, vaspitanje, rekreativno-kulturno-zabavne aktivnosti, a u skladu sa njihovim sposobnostima i stepenom invalidnosti pomoć u obrazovanju i osposobljavanje za rad.

Ustanova iz stava 1. ovog člana može da organizuje i petodnevni i dnevni boravak telesno invalidne dece i omladine.

(7) Zavod za vaspitanje dece i omladine

Član 86

Zavod za vaspitanje dece i omladine obezbeđuje zbrinjavanje, vaspitanje i obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i zdravstvenu zaštitu dece i omladine sa poremećajima u ponašanju i preduzima odgovarajuće mere radi sprečavanja u daljem narušavanju opšte prihvaćenih društvenih normi ponašanja, vršenju prestupa i vršenju krivičnih dela.

U zavodu, iz stava 1. ovog člana se, u skladu sa posebnim propisima, sprovode vaspitne mere upućivanja u vaspitnu ustanovu.

Zavod, iz stava 1. ovog člana, obezbeđuje prihvatanje i zbrinjavanje dece i omladine koja se usled raznih okolnosti nađu van mesta prebivališta, sve dok se ne utvrdi mogućnost za njihovo vraćanje u sopstvenu porodicu, porodicu hranitelja ili u ustanovu u kojoj su smešteni.

Zavod, iz stava 1. ovog člana, može organizovati dnevni boravak, prihvatilište i prihvatnu stanicu za decu, porodicu hranitelja ili u ustanovu u kojoj su smešteni.

(8) Prihvatne stanice

Član 87

Prihvatna stanica za decu i omladinu vrši prihvati i kratkotrajan smeštaj dece i omladine koja se nađu u skitnji, prosjačenju, ili drugim slučajevima kojima je hitno potreban kratkotrajan smeštaj, obezbeđuje smeštaj, ishranu, primenu zdravstveno-higijenskih mera, utvrđivanje njihovog identiteta i prebivališta, sačinjavanje nalaza o njihovom stanju i ponašanju, sa ciljem da se dete što brže vrati svojim roditeljima, ili domu u kome je bilo ili da se uputi ustanovi u opštini kojoj pripada, ili u prihvatilište ako je potreban temeljitiji opservaciono-dijagnostički tretman.

Zavod za decu i omladinu može organizovati poslove prihvatne stanice za decu i omladinu.

(9) Prihvatilište

Član 88

Prihvatilište za decu i omladinu sa poremećajima u društvenom ponašanju obezbeđuje privremeno i celovito zbrinjavanje ove dece i omladine, koju uputi nadležni centar, ili prihvatna stanica iz člana 87. ovog zakona, primenom zdravstveno-higijenskih mera, vaspitanjem i obrazovanjem, kulturno-zabavne i druge potrebe, dok se za njih ne utvrdi odgovarajući oblik trajnog zbrinjavanja, a na osnovu sprovedenog odgovarajućeg opservaciono-dijagnostičkog tretmana.

Prihvatilište iz stava 1. ovog člana može se organizovati u okviru doma za vaspitanje dece i omladine.

(10) Dom za penzionere i stara lica

Član 89

Dom za penzionere i stara lica svojim korisnicima obezbeđuje stanovanje, ishranu, negu, zdravstvenu zaštitu, kulturno-zabavne, rekreativne, okupacione, i druge aktivnosti, usluge socijalnog rada i druge usluge zavisno od potreba, sposobnosti i interesovanja korisnika.

(11) Gerontološki centar

Član 90

Gerontološki centar, pored delatnosti utvrđene u članu 89 ovog zakona, obezbeđuje usluge u zaštićenom stanovanju.

Gerontološki centar može, u skladu sa ovim zakonom, obavljati poslove pružanja pomoći u kući, dnevnog boravka, penzionera i drugih starih lica na osnovu ugovora koji zaključuje sa nadležnim organom opštine.

Član 91

Dom i gerontološki centar mogu organizovati i poslove prihvatne stanice i prihvatilišta za odrasla i stara lica.

Poslovima prihvatne stanice, u smislu ovog zakona, smatra se prihvat i zbrinjavanje lica koja se nađu u skitnji, i u drugim slučajevima kada mu je neophodno organizovano zbrinjavanje, dok se ne omogući njihov povratak u mesto prebivališta ili dok se za njih ne utvrdi odgovarajući oblik socijalne zaštite.

Poslovima prihvatilišta u smislu ovog zakona smatra se privremeno ali celovito zbrinjavanje, obezbeđenje zdravstvene zaštite, kulturno-zabavnih i drugih potreba za lica koja uputi centar za socijalni rad dok za njih ne utvrdi odgovarajući oblik zaštite.

(12) Dom za odrasla invalidna lica

Član 92

Dom za odrasla invalidna lica obezbeđuje odraslim telesno-invalidnim licima, kod kojih su očuvane mentalne sposobnosti i licima sa čulnim oštećenjima, potpuno i trajno zbrinjavanje, zdravstvenu zaštitu, radno angažovanje, rekreativno-kulturne i zabavne aktivnosti, u skladu sa njihovim preostalim sposobnostima.

(13) Zavod (dom) za smeštaj lica ometenih u mentalnom razvoju i duševno obolelih lica

Član 93

Zavod za odrasla lica ometena u mentalnom razvoju i duševno obolela lica obezbeđuje svim korisnicima zbrinjavanje, zdravstvenu zaštitu, radnu i okupacionu terapiju u skladu sa njihovim sposobnostima i zdravstvenim stanjem, kulturno-zabavne i rekreativno-rehabilitacione sadržaje.

Član 94

Dom za umereno, teže i teško mentalno nedovoljno razvijena odrasla i stara lica obezbeđuje korisnicima prema vrsti i stepenu ometenosti zbrinjavanje, zdravstvenu zaštitu, radnu i okupacionu terapiju, kulturno-zabavne, rekreativno-rehabilitacione sadržaje u skladu sa njihovim sposobnostima i zdravstvenim stanjem.

Dom iz stava 1. ovog člana može da formira radionice za rad pod posebnim uslovima i da radno angažuje korisnike zavisno od njihovih sposobnosti.

Član 95

Dom za duševno obolela lica obezbeđuje korisnicima zbrinjavanje, zdravstvenu zaštitu, radnu i okupacionu terapiju i pruža druge usluge, u skladu sa njihovim sposobnostima i zdravstvenim stanjem.

3) Ustanove za dnevni boravak i pomoć u kući

Član 96

Ustanove za dnevni boravak i pomoć u kući, osniva opština radi obezbeđivanja prava na dnevni boravak i pomoć u kući utvrđenih ovim zakonom.

Nadležni organ za socijalna pitanja opštine utvrđuje normative i standarde za obavljanje delatnosti u ustanovama iz stava 1. ovog člana.

(1) Centar za dnevni boravak dece i omladine ometene u razvoju

Član 97

Centar za dnevni boravak dece i omladine ometene u razvoju obezbeđuje korisnicima dnevni boravak, ishranu, zdravstvenu zaštitu, vaspitno-obrazovni rad, osposobljavanje za rad i radne aktivnosti i kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti, prema njihovim sposobnostima, sklonostima i ispoljenom interesu.

Centar za dnevni boravak može za radno osposobljavanje korisnika da obezbedi uključivanje u proizvodni rad prema njihovim sposobnostima, pod posebnim uslovima i stalnim nadzorom.

(2) Centar za dnevni boravak

Član 98

Centar za dnevni boravak dece i omladine sa poremećajima u društvenom ponašanju obezbeđuje korisnicima dnevni boravak i ishranu, vaspitno-obrazovni rad, kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti prema njihovim sklonostima i sposobnostima.

U centru iz stava 1. ovog člana može se izvršavati izrečena vaspitna mera upućivanja u disciplinski centar.

Centar iz stava 1. ovog člana može se organizovati u okviru doma za vaspitanje dece i omladine.

(3) Ustanove za dnevno zbrinjavanje odraslih i starih lica

Član 99

Ustanove za dnevno zbrinjavanje odraslih i starih lica obezbeđuju na najadekvatniji način zadovoljenje osnovnih životnih potreba odraslim i starim licima kroz dnevno zbrinjavanje i pomoć u stanu.

Ustanove iz stava 1. ovog člana mogu se osnivati kao samostalne ili u okviru drugih ustanova socijalne zaštite, koje pružaju usluge odraslim i starim licima.

(4) Dnevni centar za umereno i teže mentalno nedovoljno razvijena odrasla i stara lica

Član 100

Dnevni centar za umereno i teže mentalno nedovoljno razvijena lica svojim korisnicima obezbeđuje dnevni boravak, ishranu, zdravstvenu zaštitu, radnu i okupacionu terapiju i kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti prema njihovim sposobnostima i sklonostima.

(5) Dnevni centar za radno-proizvodne aktivnosti invalidnih lica

Član 101

Dnevni centar za radno-proizvodne aktivnosti invalidnih lica pruža ovim licima, koja zbog stepena i vrste invalidnosti i opšteg psihofizičkog stanja ne ispunjavaju uslove za zasnivanje radnog odnosa, dnevno zbrinjavanje, osposobljavanje za radno proizvodne, rekreativne i druge aktivnosti.

(6) Centar za pomoć u kući

Član 102

Centar za pomoć i negu u kući obezbeđuje starim, iznemoglim i drugim odraslim licima obavljanje neophodnih kućnih poslova i negu u njihovom domaćinstvu.

(7) Klub za stara i odrasla lica

Član 103

Klub za stara i odrasla lica obezbeđuje svojim korisnicima zadovoljavanje svakodnevnih životnih potreba, a naročito: druženje, odnosno socijalnu integraciju i rehabilitaciju, razvijanje solidarnosti, odnosno samopomoći, kulturno-zabavne, rekreativne, duhovne i druge potrebe.

Klub može, u skladu sa mogućnostima i interesovanjem korisnika, da organizuje radne i proizvodne aktivnosti, kućnu radinost, ishranu, pranje i peglanje rublja i druge usluge u klubu ili u stanu korisnika.

(8) Dnevni centar za stara i odrasla lica

Član 104

Dnevni centar za stara i odrasla lica obezbeđuje svojim korisnicima dnevni boravak, ishranu, odgovarajuće usluge zdravstvene zaštite, radnu i okupacionu terapiju, kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti i druge usluge, zavisno od potreba korisnika.

4) Zavod za socijalnu zaštitu

Član 104a

Radi praćenja, unapređivanja socijalne zaštite, podsticanja razvoja i obavljanja istraživačkih i stručnih poslova u oblasti socijalne zaštite, Vlada Republike Srbije odnosno nadležni organ autonomne pokrajine osniva zavod za socijalnu zaštitu.

Zavod za socijalnu zaštitu:

- 1) prati i proučava socijalne pojave i probleme, izrađuje analize i izveštaje o stanju u oblasti socijalne zaštite i predlaže mere za unapređenje zaštite;
- 2) prati i proučava rad i organizaciju službi socijalne zaštite, stara se o unapređenju njihovog rada i pruža stručnu pomoć;
- 3) izrađuje za potrebe državnih organa ili ustanova stručne elaborate i na njihov zahtev daje stručno mišljenje o pojedinim pitanjima;
- 4) vrši nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite, drugih pravnih i fizičkih lica koji obavljaju delatnost, odnosno poslove socijalne zaštite na teritoriji za koju je osnovan, kao povereni posao;
- 5) učestvuje u izradi kriterijuma za realizovanje kvaliteta usluga socijalnog rada i normativa i standarda usluga socijalne zaštite;
- 6) organizuje stalno stručno usavršavanje stručnih radnika, obavlja stručne poslove koji se odnose na razvoj, praćenje i osiguranje kvaliteta rada i stručnosti zaposlenih u socijalnoj zaštiti, standarde znanja, veština i sposobnosti potrebnih za rad u ovoj oblasti i za profesionalno napredovanje;
- 7) saraduje sa odgovarajućim ustanovama u obavljanju određenih poslova;
- 8) obavlja stručne poslove koji se odnose na podsticaj razvoja i kvaliteta zaštite lica kojima je potrebna posebna društvena podrška (lica ometena u psiho-fizičkom razvoju, lica sa telesnim invaliditetom, lica obolela od sistemskih bolesti, lica sa poremećajem u ponašanju) i stvaranje pozitivnog odnosa javnog mnjenja i tolerancije prema ovim licima;
- 9) objavljuje rezultate svoga rada, podatke i publikacije iz okvira svoje delatnosti;

10) vrši i druge poslove određene posebnim propisima i statutom.

Sredstva za rad zavoda za socijalnu zaštitu obezbeđuju se iz sredstava budžeta Republike, odnosno autonomne pokrajine.

V NADZOR

1. Nadzor nad zakonitošću rada ustanove i inspeksijski nadzor

Član 105

Nadzor nad izvršavanjem odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona vrši ministarstvo nadležno za socijalna pitanja.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja vrši nadzor nad zakonitošću rada ustanova i drugih pravnih lica koja obavljaju delatnost socijalne zaštite, nadzor nad zakonitošću akata ustanove kada ona na osnovu zakona rešava o pravima, obavezama i pravnim interesima građana i inspeksijski nadzor.

Nadzor iz stava 2. ovog člana nad radom ustanova i drugih pravnih lica koja obavljaju delatnost socijalne zaštite na teritoriji autonomne pokrajine vrši nadležni pokrajinski organ uprave za socijalnu zaštitu, a nad radom centra za socijalni rad, prihvatilišta, prihvatne stanice i ustanova za dnevni boravak i pomoć u kući na teritoriji grada Beograda gradska uprava grada Beograda - kao poverene poslove.

Član 106

Poslove inspeksijskog nadzora vrši inspektor za socijalnu zaštitu.

U vršenju inspeksijskog nadzora inspektor za socijalnu zaštitu ima pravo i dužnost da:

- 1) vrši kontrolu postupanja ustanova, drugih pravnih i fizičkih lica koja obavljaju delatnost socijalne zaštite u pogledu pridržavanja ovog zakona, drugih propisa i opštih akata, osim kontrole koja se odnosi na proveru stručnog rada ustanove;
- 2) vrši kontrolu ispunjenosti uslova u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika za obavljanje delatnosti socijalne zaštite;
- 3) vrši kontrolu postupka prijema korisnika u ustanovu socijalne zaštite za smeštaj korisnika u pogledu kategorije korisnika i kapaciteta ustanove;
- 4) vrši kontrolu vođenja propisanih evidencija.

Inspektor za socijalnu zaštitu ovlašćen je da:

- 1) naloži rešenjem otklanjanje nepravilnosti i nedostataka u određenom roku;

- 2) zabrani rešenjem sprovođenje radnji koje su suprotne ovom zakonu;
  - 3) privremeno zabrani rešenjem rad ustanova i drugih pravnih i fizičkih lica koja obavljaju delatnost, odnosno poslove socijalne zaštite, a ne ispunjavaju zakonom propisane uslove u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika, čime je ugrožena neophodna zaštita korisnika, a najduže do 60 dana;
  - 4) podnese prijavu nadležnom organu za učinjeno krivično delo ili privredni prestup, odnosno zahtev za pokretanje prekršajnog postupka;
  - 5) zabrani rad ustanovi socijalne zaštite odnosno drugom pravnom i fizičkom licu koje obavlja delatnost, odnosno poslove socijalne zaštite bez rešenja nadležnog organa u smislu ovog zakona o ispunjenosti uslova za početak rada i obavljanje delatnosti;
  - 6) obaveštava drugi organ ako postoje razlozi za preduzimanje mera za koje je taj organ nadležan i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom.
- Po žalbi protiv rešenja inspektora za socijalnu zaštitu rešava ministar nadležan za socijalna pitanja.

Član 107

Inspektor za socijalnu zaštitu ministarstva nadležnog za socijalna pitanja (u daljem tekstu: republički inspektor), u odnosu na organe kojima je povereno vršenje inspekcijskog nadzora, ima pravo i dužnost da:

- 1) ostvaruje neposredan nadzor nad njihovim radom;
- 2) izdaje obavezne instrukcije za izvršavanje zakona i drugih propisa, za vršenje poslova i kontroliše njihovo izvršavanje;
- 3) oduzme ovlašćenje pojedinom inspektorima koji poslove ne obavlja blagovremeno, stručno, zakonito i savesno i predloži utvrđivanje odgovornosti u organu kojem je povereno vršenje inspekcijskog nadzora;
- 4) organizuje zajedničke akcije sa inspektorima u organima kojima je povereno vršenje inspekcijskog nadzora;
- 5) vrši neposredan inspekcijski nadzor u svim poslovima i sa svim ovlašćenjima, ako ih organi kojima je poveren inspekcijski nadzor ne vrše;
- 6) traži izveštaje, podatke i obaveštenja o vršenju poverenih poslova inspekcijskog nadzora.

Član 108

Poslove inspektora socijalne zaštite može da obavlja lice koje ima visoko obrazovanje, položen ispit za rad u organima državne uprave i najmanje tri godine radnog iskustva.

2. Nadzor nad stručnim radom

Član 109

Poslove nadzora nad stručnim radom ustanova i drugih pravnih i fizičkih lica koja obavljaju delatnost odnosno poslove socijalne zaštite vrši zavod za socijalnu zaštitu kao poverene poslove, preko savetnika za socijalnu zaštitu.

Savetnik za socijalnu zaštitu u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana: vrednuje kvalitet rada ustanove; savetuje i pruža stručnu pomoć stručnim radnicima radi poboljšanja kvaliteta rada; ostvaruje neposredan uvid u stručni rad i predlaže preduzimanje neophodnih mera za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka u stručnom radu i za unapređenje stručnog rada.

Član 110

Poslove savetnika za socijalnu zaštitu može da obavlja lice koje ima odgovarajuće visoko obrazovanje struke diplomirani pravnik, diplomirani socijalni radnik, diplomirani psiholog, diplomirani pedagog, diplomirani specijalni pedagog, diplomirani defektolog i diplomirani sociolog, najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti socijalne zaštite i ističe se u struci.

Savetnik za socijalnu zaštitu dužan je da se stalno stručno usavršava radi uspešnijeg ostvarivanja i unapređivanja nadzora nad stručnim radom.

Član 111

Ministar nadležan za socijalna pitanja propisuje način i postupak vršenja nadzora nad stručnim radom, merila za vrednovanje kvaliteta rada i obrazac legitimacije za savetnika za socijalnu zaštitu.

3. Nadzor nad radom organa i ustanova u vršenju poverenih poslova državne uprave

Član 111a

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja vrši nadzor nad radom organa i ustanova u vršenju ovim zakonom poverenih poslova državne uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava.

VI OBEZBEĐIVANJE SREDSTAVA

Član 112

Sredstva za ostvarivanje prava koja su ovim zakonom utvrđena kao prava od opšteg interesa, obezbeđuju se u budžetu Republike.

U budžetu Republike obezbeđuju se sredstva centrima za socijalni rad, za vršenje javnih ovlašćenja poverenih ovim zakonom.

U budžetu Republike obezbeđuju se sredstva za izgradnju, opremanje i osavremenjavanje ustanova socijalne zaštite za smeštaj korisnika kao i centara za socijalni rad, kad organizuju smeštaj korisnika u skladu sa ovim zakonom.

U budžetu opštine odnosno grada obezbeđuju se sredstva za ostvarivanje ostalih prava utvrđenih ovim zakonom i sredstva za izgradnju, opremanje i osavremenjavanje ustanova, čiji je ona osnivač.

U budžetu Republike obezbeđuju se sredstva za učešće u finansiranju programa unapređenja socijalne zaštite u Republici.

U budžetu autonomne pokrajine, opštine, odnosno grada, obezbeđuju se sredstva za učešće u finansiranju programa unapređenja socijalne zaštite u autonomnoj pokrajini, opštini, odnosno gradu.

Programi iz st. 1. i 2. ovog člana obuhvataju mere i aktivnosti za podsticaj i razvoj oblika i usluga socijalne zaštite, poboljšanje kvaliteta usluga socijalne zaštite i stalno usavršavanje stručnih radnika zaposlenih u ustanovama socijalne zaštite.

Program iz stava 1. ovog člana donosi ministar nadležan za socijalna pitanja, a program iz stava 2. ovog člana donosi funkcioner koji rukovodi organom nadležnim za socijalna pitanja u autonomnoj pokrajini, gradu odnosno opštini.

Član 113

Sredstva koja se obezbeđuju u budžetu Republike za namene utvrđene u članu 47. stav 5. i članu 112. ovog zakona prenose se krajnjim korisnicima na osnovu rešenja ministra nadležnog za socijalna pitanja, u skladu sa zakonom.

Član 114

Ustanova stiče sredstva za rad izvršenjem programa socijalne, zdravstvene i vaspitno-obrazovne delatnosti, radnog osposobljavanja prema vrstama, obimu i kvalitetu usluga i utvrđenim pojedinačnim cenama i programom u celini.

Cena usluga, odnosno programa izražava vrednost i rezultat rada kojima se obezbeđuje naknada materijalnih troškova, u skladu sa utvrđenim normativima, amortizacijom u skladu sa zakonom, zarade i zajednička potrošnja prema kolektivnom ugovoru, odgovarajući iznos za tekuće i investiciono održavanje i sredstva za isplatu zakonom određenih obaveza.

Član 115

Ustanove socijalne zaštite mogu sticati sredstva i iz drugih izvora.

Član 116

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja propisuje kriterijume i merila za utvrđivanje cene usluga i utvrđuje cene usluga u ustanovama za smeštaj korisnika i centrima za socijalni rad kada obezbeđuju smeštaj korisnika, u skladu sa ovim zakonom, cenu programa rada centra za socijalni rad u delu poslova koji se odnosi na vršenje javnih ovlašćenja, cenu programa rada zavoda za socijalnu zaštitu, kao i iznos troškova postupka za smeštaj u kapacitete visokog standarda.

Upravni odbor ustanove socijalne zaštite za smeštaj penzionera i drugih starih lica donosi odluku o uvećanju cene smeštaja u kapacitetima visokog standarda po prethodno pribavljenoj saglasnosti ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

Međusobni odnosi korisnika smeštenih u kapacitetima visokog standarda i ustanove uređuju se ugovorom u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva obezbeđena uvećanjem cena usluga iz stava 2. ovog člana usmeravaju se na održavanje standarda korisnika smeštenih u kapacitetima visokog standarda predviđenog ugovorom, investiciono održavanje i opremanje ustanove.

Deo sredstava iz stava 4. ovog člana može se usmeriti na stručno usavršavanje i poboljšanje standarda zaposlenih pod uslovom da su obezbeđeni propisani standardi života korisnika u ustanovi.

Nadležni organ uprave opštine odnosno grada propisuje kriterijume i merila za utvrđivanje cena usluga i utvrđuje cene usluga u ustanovama koje osniva opština.

VII NAKNADA ŠTETE

Član 117

Korisnik prava iz ovog zakona koji ostvaruje primanja po ovom zakonu dužan je da nadoknadi štetu odnosno vrati primljeni iznos u skladu sa propisima o obligacionim odnosima:

- 1) ako je na osnovu neistinitih i netačnih podataka, za koje je znao ili je morao znati da su neistiniti, odnosno netačni ili na drugi način, ostvario primanja na koja nije imao pravo ili ostvario u većem obimu nego što mu pripada;
- 2) ako je primanja ostvario usled toga što nije prijavio promenu koja utiče na gubitak ili obim prava, a znao je ili je morao znati za tu promenu.

Član 118

Pravo na povraćaj novčanih iznosa isplaćenih po osnovu korišćenja prava iz ovog zakona od lica koja su po zakonu dužna da učestvuju u izdržavanju korisnika ima organ uprave na čiji teret je vršena isplata prava po ovom zakonu zbog neispunjavanja srodničke obaveze izdržavanja.

Pravo na povraćaj iznosa isplaćenih na osnovu materijalnih davanja i drugih oblika socijalne zaštite od korisnika prava po ovom zakonu u slučaju da otuđi imovinu ima organ uprave koji je obezbeđivao sredstva za korišćenje prava.

Pravo na povraćaj isplaćenih iznosa iz ostavinske mase korisnika, u slučaju smrti korisnika po ovom zakonu ima organ uprave koji je obezbeđivao sredstva za korišćenje prava.

VIII KAZNENE ODREDBE

Član 119**

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj ustanova socijalne zaštite ako:

- 1) otpočne sa radom i obavlja delatnost a ne ispunjava propisane uslove (član 67);
- 2) ne primi na smeštaj korisnika kojeg uputi centar za socijalni rad a ima slobodne kapacitete (član 73. stav 1);
- 3) otpusti korisnika koji je smešten a ne obezbedi uslove za njegovo dalje zbrinjavanje (član 73. stav 3);
- 4) ne vodi ili neuredno vodi propisanu evidenciju i dokumentaciju o stručnom radu (član 70. stav 1);
- 5) u određenom roku ne preduzme mere za otklanjanje nedostataka utvrđenih stručnim nadzorom (član 109);
- 6) ne pokrene blagovremeno postupak naplate dugovanja od lica koja su u zakonskoj obavezi da učestvuju u izdržavanju korisnika (član 47. stav 4).

Za prekršaj iz prethodnog stava kazniće se i odgovorno lice u ustanovi u iznosu od 2.500 do 50.000 dinara.

IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 120

Ustanove će uskladiti svoju organizaciju i opšte akte, sa odredbama ovog zakona o ruku od šest meseci od stupanja na snagu zakona kojim se uređuje sistem javnih službi.

Centri za socijalni rad koje opština odnosno više opština treba da osnuju u skladu sa kriterijumima koje utvrdi Vlada Republike Srbije, osnovaće se u roku iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko se centri za socijalni rad ne osnuju u roku iz stava 1. ovog člana osnovaće ih Republika.

Do donošenja opštih akata iz stava 1. ovog člana primenjivaće se važeći opšti akti ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 121

Izuzetno od odredbe člana 112. ovog zakona, finansiranje prava i delatnosti kojima se obezbeđuju prava iz ovog zakona vršiće se iz postojećih izvora do 31. decembra 1991. godine.

Sredstva za finansiranje prava iz ovog zakona iznad nivoa sredstava koja se obezbeđuju u skladu sa stavom 1. ovog člana, obezbeđuju se u budžetu Republike.

Član 122

Fondovi, odnosno samoupravne interesne zajednice u oblasti socijalne zaštite prestaju sa radom 31. decembra 1991. godine.

Nepokretna imovina i inventar fondova i samoupravnih interesnih zajednica iz stava 1. ovog člana prelaze na centar za socijalni rad.

Član 123

Završne račune fondova i samoupravnih interesnih zajednica u oblasti socijalne zaštite koji prestaju sa radom u smislu člana 122. ovog zakona, doneće ministarstvo nadležno za socijalna pitanja koje preuzima, po tom završnom računu sredstva, prava i obaveze fondova odnosno samoupravnih interesnih zajednica.

Član 124*

(Prestao da važi)

Član 125

U opštinama u kojima nije osnovan centar za socijalni rad poslove ovog centra obavljaće opštinski organ uprave nadležan za socijalna pitanja do osnivanja odgovarajućeg centra.

Član 126

Poslove nadzora nad stručnim radom u oblasti socijalne zaštite vršiće ustanove socijalne zaštite, odnosno visokoškolske i naučne institucije kojima je povereno vršenje nadzora nad stručnim radom do preuzimanja ovih poslova od strane ministarstva nadležnog za socijalna pitanja i najkasnije do 31. decembra 1991. godine.

Poslove drugostepenog organa u oblasti socijalne zaštite vršiće organi koji su bili nadležni za ove poslove do donošenja ovog zakona, do preuzimanja tih poslova od strane ministarstva nadležnog za socijalna pitanja a najkasnije do 31. decembra 1991. godine.

Član 127

Komisije za ocenu nesposobnosti za rad i potrebe pomoći i nege drugog lica u skladu sa ovim zakonom, obrazovaće se najkasnije do 31. decembra 1991. godine.

Do obrazovanja komisija iz stava 1. ovog člana poslove ocene nesposobnosti za rad i potrebe pomoći i nege drugog lica, obavljaće komisije koje su te poslove obavljale do stupanja na snagu ovog zakona.

Član 128

Prvostepeni organi nadležni za rešavanje o pravima iz ovog zakona izvršiće usklađivanje prava korisnika koji su ostvarili pravo po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona sa odredbama ovog zakona, u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu, a postupci za ostvarivanje prava koji su započeti pre stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Usklađivanje prava korisnika koji su, po propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovog zakona, ostvarili pravo na materijalno obezbeđenje i novčanu pomoć kao i korisnika po čijim zahtevima za ostvarivanje ovih prava postupak nije okončan do dana stupanja na snagu ovog zakona, vršiće se od 1. maja 1991. godine.

Član 129

Republika preuzima prava i obaveze osnivača prema postojećim ustanovama socijalne zaštite, čiji ona nije osnivač, a koje osniva u skladu sa ovim zakonom, od dana stupanja na snagu akta o utvrđivanju mreže tih ustanova.

Član 129a

(Brisan)

Član 130

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe Zakon o socijalnoj zaštiti i o materijalnom obezbeđenju porodice ("Službeni glasnik SRS", br. 4/90 i 46/90), Zakon o socijalnoj zaštiti ("Službeni list SAP Kosovo", broj 18/76), i Zakon o samoupravnim interesnim zajednicama socijalne zaštite ("Službeni list SAP Kosovo", br. 35/74 i 9/83 u delu kojim se uređuje oblast socijalne zaštite), osim odredaba koje se odnose na finansiranje prava i delatnosti kojom se obezbeđuju prava, koje odredbe prestaju da važe 31. decembra 1991. godine.

Zakon o socijalnoj zaštiti ("Službeni list SAP Vojvodine", broj 9/90) i Zakon o obezbeđivanju minimuma socijalne sigurnosti porodice ("Službeni list SAP Vojvodine", br. 24/90, 28/90 - ispravka i 34/90) prestaju da važe 31. decembra 1991. godine.

Član 131

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana

("Sl. glasnik RS", br. 33/93)

Član 17

Centri za socijalni rad izvršiće usklađivanje prava korisnika dodatka za pomoć i negu drugog lica u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 18

(Brisan)

Član 19

Imenovanje direktora u ustanovi socijalne zaštite u kojoj je, do dana stupanja na snagu ovog zakona, imenovan direktor koji ne ispunjava uslove u pogledu stručnog naziva iz člana 12. ovog zakona, izvršiće se u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postupak za imenovanje direktora ustanove socijalne zaštite koji nije okončan do dana stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Član 20

Odredbe člana 16. ovog zakona primenjivaće se na isplate koje se vrše od 1. aprila 1993. godine.

***Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama
Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti
građana***

("Sl. glasnik RS", br. 46/94)

Član 3

Prava korisnika na materijalno obezbeđenje i dodatak za pomoć i negu drugog lica uskladiće se sa odredbama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Mesečno usklađivanje prava korisnika iz stava 1. ovog člana, u skladu sa članom 20. st. 2. i 3. i članom 25. stav 3. Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana, vršiće se počev od 1. juna 1994. godine.

Član 4

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Uredba o ostvarivanju prava na materijalno obezbeđenje i dodatak za pomoć i negu drugog lica u oblasti socijalne zaštite ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 8/94).

***Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama
Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti
građana***

("Sl. glasnik RS", br. 52/96)

Član 21

Centar za socijalni rad zatražiće, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, od nadležne komisije, pre ispitivanja postojećih nalaza i mišljenja o potrebi za pomoći i negom drugog lica za sve korisnike prava na dodatak za pomoć i negu drugog lica za koje nalaz i mišljenje nije utvrdila nadležna komisija ili organ obrazovan u smislu propisa o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Do okončanja postupka preispitivanja nalaza i mišljenja iz stava 1. ovog člana, korisnici će ostvarivati pravo na dodatak za pomoć i negu drugog lica, na osnovu postojećih nalaza i mišljenja.

Član 22

Korisnik smeštaja u ustanovi socijalne zaštite koji je, pre stupanja na snagu ovog zakona, zaključio ugovor o doživotnom izdržavanju, a ne obezbedi plaćanje pune cene smeštaja, može ostati na smeštaju u ustanovi pod uslovom da pokrene postupak za raskid ugovora o doživotnom izdržavanju, najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 23

Korisnik smeštaja u ustanovi socijalne zaštite koji je pre stupanja na snagu ovog zakona smešten u kapacitet visokog standarda, a ne obezbedi plaćanje pune cene smeštaja, može i dalje koristiti taj smeštaj.

Član 24

Član 18. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana ("Službeni glasnik RS", broj 33/93) briše se.

Član 25

Lice koje ima završenu višu školu za socijalne radnike može biti na dužnosti direktora centra za socijalni rad najduže dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana

("Sl. glasnik RS", br. 29/2001)

Član 6

Obračun iznosa materijalnog obezbeđenja i dodatka za pomoć i negu drugog lica za jun, jul i avgust 2001. godine vršiće se tako što će se iznosi ovih prava za maj 2001. godine, usklađivati sa indeksom troškova života za mesec za koji se vrši isplata u odnosu na prethodni mesec.

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu 1. juna 2001. godine, a odredba člana 1. ovog zakona primenjivaće se od 1. oktobra 2001. godine.

**Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama
Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti
građana**

("Sl. glasnik RS", br. 84/2004)

Član 37

Centri za socijalni rad izvršiće usklađivanje prava korisnika materijalnog obezbeđenja i dodatka za pomoć i negu drugog lica sa odredbama ovog zakona do 31. oktobra 2004. godine.

Do okončanja postupka usklađivanja korisnici imaju pravo na akontaciju materijalnog obezbeđenja i dodatka za pomoć i negu drugog lica u visini ostvarenoj po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 38

Zahtevi za ostvarivanje prava na materijalno obezbeđenje i dodatka za pomoć i negu drugog lica podneti do stupanja na snagu ovog zakona, rešavaće se po ovom zakonu.

Član 39

Korisnik koji je do dana stupanja na snagu ovog zakona smešten u kapacitet visokog standarda ima pravo da plaća cenu smeštaja koja se utvrđuje po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako je to za korisnika povoljnije.

Član 40

Opština odnosno grad preuzeće obezbeđivanje prava na privremeni smeštaj u prihvatilište i prihvatnu stanicu od 1. januara 2005. godine.

Opština odnosno grad, od 1. januara 2005. godine, preuzeće osnivačka prava prema prihvatilištima i prihvatnim stanicama, sredstva i zaposlene koji su do dana stupanja na snagu ovog zakona radili u prihvatilištu odnosno prihvatnoj stanici, ako je prihvatilište odnosno prihvatna stanica organizovana u zasebnom objektu.

Ako je prihvatilište odnosno prihvatna stanica organizovana u okviru ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnika, nadležni organ opštine, odnosno grada zaključiće ugovor sa ustanovom za smeštaj korisnika o obezbeđivanju uslova za rad prihvatilišta, odnosno prihvatne stanice, najkasnije do 1. februara 2005. godine.

Član 41

Direktor ustanove socijalne zaštite koji na dan stupanja na snagu ovog zakona ne ispunjava uslove za imenovanje utvrđene ovim zakonom, može vršiti funkciju do isteka mandata na koji je imenovan.

Član 42

Zavodi iz člana 31. ovog zakona osnovaće se do 31. decembra 2005. godine.

Zavod za socijalnu zaštitu koji osniva Vlada Republike Srbije, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, preuzeće odgovarajući broj zaposlenih iz nadležnog republičkog, odnosno pokrajinskog organa koji rade na poslovima nadzora nad stručnim radom.

Do osnivanja zavoda iz stava 2. ovog člana poslove nadzora nad stručnim radom obavljaće ministarstvo nadležno za socijalna pitanja, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine.

Član 43

Imenovanje upravnih i nadzornih odbora po odredbama ovog zakona izvršiće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 44

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a odredbe čl. 3. do 5, čl. 7. do 16. i čl. 32. i 35. ovog zakona primenjivaće se od 1. septembra 2004. godine.

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti i obezbeđivanju socijalne sigurnosti građana

("Sl. glasnik RS", br. 115/2005)

Član 16[s1]

Nadležni republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Fond) pokrenuće po službenoj dužnosti kod nadležnog centra za socijalni rad postupak za ostvarivanje prava na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica utvrđenog ovim zakonom za korisnike novčane naknade za pomoć i negu drugog lica koji su ovo pravo ostvarili u Fondu do 30. juna 2006. godine, ako na osnovu već datog nalaza

postoje uslovi za ostvarivanje prava na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Centar za socijalni rad će po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za ostvarivanje prava na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica za korisnike dodatka za pomoć i negu drugog lica koji su ovo pravo ostvarili po propisima iz socijalne zaštite do 30. juna 2006. godine, ako na osnovu već datog nalaza postoje uslovi za ostvarivanje prava na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica.

Ocena o postojanju telesnog oštećenja od 100% po jednom osnovu za lica iz st. 1. i 2. ovog člana daje se, po pravilu, na osnovu razmatranja datog nalaza i postojeće medicinske dokumentacije, a izuzetno, po potrebi, i neposrednim pregledom korisnika.

Rešenja o pravu na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica za lica iz st. 1. i 2. ovog člana doneće centri za socijalni rad najkasnije do 30. juna 2007. godine.

Pravo na uvećan dodatak za pomoć i negu drugog lica za lica iz st. 1. i 2. ovog člana pripada od 1. jula 2006. godine.

Član 17[s1]

Poslodavac je dužan da sa zaposlenima u ustanovi socijalne zaštite koji su zasnovali radni odnos do dana stupanja na snagu ovog zakona, a nemaju zaključen ugovor o radu, zaključi ugovor o uređivanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti, koji sadrži elemente iz člana 33. stav 1. osim iz tač. 4) - 8) Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05).

Ugovorom iz stava 1. ovog člana ne zasniva se radni odnos.

Član 18[s1]

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a odredbe čl. 3. i 4. ovog zakona primenjuju se od 1. jula 2006. godine.